CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER

REDUCE REUSE RECYCLE

Lesplan

Plastic en recyclen

LESMATERIAAL VOOR HET FUNDEREND ONDERWIJS VAN CURAÇAO

MOVING TOWARDS A GREENER, CLEANER, HEALTHIER AND SAFER CURAÇAO

Dit lesmateriaal is door GreenKidz® ontwikkeld en wordt gratis en blijvend aan alle FO scholen en de gemeenschap van Curaçao beschikbaar gesteld.

Facebook/LinkedIn:
Greenkidzcuracao

GreenKidz®
Turn your world around

VOOR MEER INFORMATIE EN LESMATERIAAL WWW.GREENKIDZ.ORG • (+5999) 5248068

Pilot les Pipita Basisschool | 18 september 2015

Green Kidz®
Turn your world around

Pilot les Pipita Basisschool | 18 september 2015

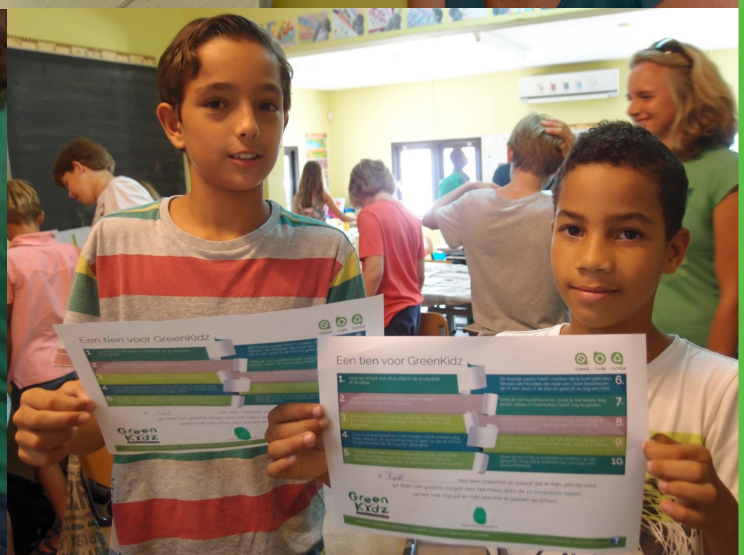

Greenkidzcuracao

MOVING TOWARDS A GREENER, CLEANER, HEALTHIER AND SAFER CURAÇAO

Voorwoord

Beste onderwijsprofessional,

Voor u ligt het GreenKidz lesplan 'Plastic en Recyclen', dat scholen en leerlingen stimuleert en inspireert om milieubewuster met hun plastic afval om te gaan.

Dit lesplan is uitgedacht en uitgewerkt door Mieke Hukshorn, Christy Prins en Maya Mathias en vervolgens eigentijds en kleurrijk vormgegeven door Ivonne Zegveld. Het is daarna vertaald naar het Papiaments door Hellen Noort.

Wij hopen dat u, samen met uw leerlingen, veel plezier aan dit lesplan beleeft. Neem ook snel een kijkje op onze GreenKidz Website www.greenkidz.org, waar u nog meer kindvriendelijke informatie en moderne lesmaterialen vindt.

Hartelijke, groene groet,

Het GreenKidz Ontwikkelteam

Mieke Hukshorn

Christy Prins

Maya Mathias

Ivonne Zegveld

Hellen Noort

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Doel en doelgroep van de les	3
Hoofdstuk 2	Voorbereiding door de leerkracht	4
Hoofdstuk 3	Opzet GreenKidz Lesplan in zeven stappen	5
Hoofdstuk 4	GreenKidz Lesplan stapsgewijs uitgewerkt	6

Bijlagen Lesmateriaal

Bijlage 1	GreenKidz Powerpoint Presentatie	18
Bijlage 2	GreenKidz afval-afbreektabel	42
Bijlage 3	GreenKidz wereldkaart plastic soep	44
Bijlage 4	GreenKidz contract voor leerlingen	46
Bijlage 5	GreenKidz contract voor scholen	47
Bijlage 6	GreenKidz kleurplaten	48
Bijlage 7	GreenKidz excursie-quiz	58

Bijlagen Achtergrondinformatie

Bijlage 8	Achtergrondinformatie voor leerkachten	62
Bijlage 9	Achtergrondliteratuur voor leerlingen	67
Bijlage 10	Samenvatting GreenKidz project	68
Bijlage 11	Profielen GreenKidz Ontwikkelteam	69
Bijlage 12	GreenKidz Sponsorlijst	72

Doel en doelgroep van de GreenKidz les

1.

Voor wie is deze les geschikt?

Deze les over plastic en recyclen is geschikt voor leerlingen in het Funderend Onderwijs van Curacao in de leeftijd van negen tot en met twaalf jaar. Het gaat hierbij om het Funderend Onderwijs , cyclus II en de groepen vijf tot en met acht.

Door wie kan deze les worden verzorgd?

Deze les kan door een GreenKidz gastdocent worden verzorgd, waarbij de vaste leerkracht als ondersteuner en observator in de klas aanwezig blijft. De les kan ook zelfstandig door een vaste leerkracht of andere onderwijsprofessional worden verzorgd.

Waar gaat deze les over?

Leerlingen leren in deze les over zwerfvuil, verschillende soorten afval en over het belang van het recyclen van plastic en ander materiaal. Zij doen dat aan de hand van filmpjes, foto's, vragen, discussies en opdrachten in de klas. Daarnaast krijgen zij allerlei handvatten om thuis en op school zelf afval te scheiden voor recycling. Zij leren hoe zij bewust een bijdrage kunnen leveren aan een groener, schoner en gezonder Curaçao door zelf minder afval te produceren en door slimmer met afval om te gaan.

Wat leren leerlingen tijdens deze les?

Het hoofddoel van deze les is om leerlingen te laten inzien dat recyclen, vooral het recyclen van plastic, belangrijk en goed is voor het milieu. In deze les gaan leerlingen daarom heel actief afval leren scheiden. Hierbij wordt schoolafval gebruikt uit de prullenbakken en afvalbakken van de school, die in de klassen, in de kantoorruimtes en op het schoolplein staan.

Wat kunnen leerlingen van huis meenemen naar deze les?

Een deel van het afval, dat in de les gebruikt wordt, kunnen leerlingen zelf meenemen van huis. Dit kan afval zijn van het ontbijt, het middageten en het avondeten van de vorige dag. Denk daarbij aan plastic en glazen flessen, kartonnen doosjes, foam bakjes, plastic zakjes, aluminium blikjes en schillen van groente en fruit.

Voorbereiding door de leerkracht

Uit welke delen bestaat deze les?

Deze les bestaat uit een theoretisch en een praktisch gedeelte. Voor de theorieles is het handig als er een beamer, digibord en laptop aanwezig zijn. Het is mogelijk om de les te starten in het computerlokaal en daarna het praktijkgedeelte in de klas te doen. Het is ook mogelijk om twee kleinere klassen samen te voegen tot een groep van maximaal 30 leerlingen.

Hoe worden de leerlingen ingedeeld bij de uitvoering van de les?

Voor het praktijkgedeelte wordt de klas ingedeeld in groepjes van vier tot zes leerlingen. Het is daarbij handig om de tafels, afhankelijk van het aantal leerlingen, in groepjes bij elkaar te zetten om het afval erop te kunnen scheiden. Een klas van bijvoorbeeld 20 leerlingen wordt in vijf groepjes van vier leerlingen verdeeld; een klas met 30 leerlingen wordt bijvoorbeeld in vijf groepjes van zes leerlingen verdeeld.

Wat is de beste tijd om de les uit te voeren?

Het is slim om deze les aan het einde van de lesdag en na de pauze uit te voeren. Hierdoor heeft de leerkracht in de pauze tijd om alles klaar te zetten en is de leerkracht verzekerd van volle afvalbakken in de school. De leerkracht kan eventueel al wat dagen van te voren afval sparen en alvast in vuilniszakken of kartonnen dozen doen.

Welke opdracht krijgen leerlingen een dag van te voren mee naar huis?

In deze les over plastic en recyclen gaan de leerlingen afval sorteren. Een deel van het afval kunnen leerlingen zelf meenemen. Een dag of een week van te voren moeten de leerlingen dus de opdracht krijgen om het verpakkingsmateriaal van hun ochtend-, middag- en/of avondeten mee naar school te nemen. Dit wordt verzameld in een kartonnen doos, die de leerkracht bij aanvang van de lesdag klaar zet in de klas.

Welke extra materialen zijn nodig voor de les?

Voor de les zijn verschillende materialen nodig. Voor scholen die geen gebruik kunnen maken van de digitale PowerPoint presentatie met allerlei beeldmateriaal zijn enkele uitgeprinte kleurenfoto's beschikbaar. Deze set wordt meegebracht door de GreenKidz gastdocent of uitgeprint van een digitaal fotobestand dat op de GreenKidz website te vinden is.

Welke extra materialen zijn nodig voor de recycle opdracht?

Om in de les afval te kunnen scheiden tijdens de recycleopdracht, heeft iedere leerling herbruikbare handschoenen nodig, bijvoorbeeld schoonmaakhandschoenen of werkhandschoenen.
Daarnaast is er krantenpapier nodig om de schooltafels te bedekken als het afval gesorteerd wordt en zijn er zes dozen nodig om het afval in te scheiden en in de juiste doos te doen.

3.

Opzet Lesplan in 7 stappen

Welke leerstof staat centraal?

In de les wordt op allerlei moderne, visuele en interactieve manieren leerstof aangeboden. Hierdoor gaan leerlingen de relatie tussen plastic, recyclen en het positieve effect van recyclen op het milieu goed begrijpen. Daarbij leren zij dat er verschillende soorten afval zijn en dat elk soort afval een eigen afbreektijd heeft. Ook leren leerlingen waar en hoe je verschillende producten kunt recyclen op Curaçao en hoe je recyclebare producten kunt herkennen aan hun specifieke recyclesymbool.

Hoe worden de lessen gepland?

De les neemt minimaal 75 minuten in beslag en wordt bij voorkeur aan het einde van de lesdag, na de pauze uitgevoerd. Gastdocenten van GreenKidz verzorgen eind oktober en begin november 2015 gastlessen op school, waarbij data en tijden zorgvuldig en van te voren met de schoolleiders en vaste leerkrachten worden ingepland. Lessen worden verzorgd in een computerlokaal of in de eigen klas, waarbij de vaste leerkracht als ondersteuner en observator aanwezig blijft.

Wat is er allemaal nodig voor de les?

De volgende zaken zijn nodig voor de les:

- Beamer, digibord, laptop
- Schoolbord en/of whiteboard en/of flip over
- Kartonnen doos om afval in te verzamelen aan begin van de dag
- GreenKidz leskist voor de gastdocent en/of vaste leerkracht met:
  - Zes extra afvaldozen of boodschappentassen waarin gescheiden afval wordt gedaan
  - Maximaal 32 paar handschoenen (één paar handschoenen voor iedere leerling in de klas)
  - Beeldmateriaal (digitale of uitgeprinte foto's en ander beeldmateriaal)
  - GreenKidz Contracten voor iedere leerling en voor de school.

Uit welke zeven stappen bestaat de les?

Het lesplan bestaat uit zeven opeenvolgende stappen, waarin van leerkrachten en leerlingen verschillende activiteiten worden verwacht.

1. **Starten** van de les door confrontatie van de leerlingen met de effecten van afval en zwerfvuil op het milieu en op mensen en dieren.
2. **Verkennen** van de lesstof over plastic en recyclen.
3. **Uitleggen** van de lesstof over plastic en recyclen.
4. **Uitvoeren** van een praktijkopdracht over afval scheiden.
5. **Bekijken** van de resultaten van deze afvalscheiding.
6. **Verdiepen en verbreden** van de lesstof over plastic en recyclen naar de eigen leefwereld en het eigen leerlingengedrag.
7. **Afronden** van de les met het tekenen van het GreenKidz contract door elke leerling in de klas.

Lesplan in 7 stappen

	Stappen	Minuten	Activiteiten leerkracht	Activiteiten leerlingen
1.	Confronteren	15	Introduceren lesdoel Laten zien van filmpje	Luisteren naar introductie Bekijken filmpje
2.	Verkennen	5	Begeleiden discussie Uitleggen lastige begrippen, die in filmpje voorkomen	Napraten over het filmpje Klassikaal benoemen begrippen
3.	Uitleggen leerstof	15	Aandacht richten op de relatie tussen plastic, recyclen en het effect op het milieu. Introduceren recycle-symbolen en afbreektijden verschillende soorten afval	Luisteren naar de uitleg
4.	Uitvoeren praktijk-opdracht	10	Uitleg afvalsorteermethode Uitdelen handschoenen en afval	Uitvoeren opdracht
5.	Bekijken resultaten	10	Verzamelen algemene conclusies	Bekijken resultaten andere leerlingen Conclusies trekken
6.	Verdiepen en verbreden	10	Aandacht richten op de recycle-centra van afval en mogelijkheden om minder afval te produceren	Klassikaal meedenken over conclusies Bedenken van manieren om minder afval te creëren
7.	Afronden	10	Uitdelen GreenKidz contracten Begeleiden invullen contracten	Invullen GreenKidz Contracten
	Aantal minuten	75		

4. GreenKidz Lesplan stapsgewijs uitgewerkt

1. Confronteren

Tijd: 15 minuten; (5 minuten uitleg, 10 minuten filmpje)

Doel: Leerlingen vertellen wat ze deze les gaan leren en prikkelen om na te denken over de gevolgen van plastic afval voor het milieu.

Benodigdheden: Digibord of beamer en laptop

Activiteiten leerkracht

- Leg de leerlingen uit dat ze deze les gaat over **afval, verschillende soorten afval en vooral plastic afval.**
- Leg ze uit dat ze gaan leren wat **de effecten van plastic afval zijn op het milieu** en dat ze aan het einde van deze les weten hoe ze afval moeten recyclen en waar ze hun afval kunnen laten op Curaçao.
- Leg uit dat ze dit ook **in de praktijk** zullen gaan **oefenen.**
- Laat als startprikkel het volgende filmpje zien: https://www.youtube.com/watch?v=-2CV7FW2zPs.

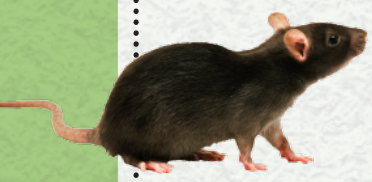

Uitleg voor de leerkracht

- **Plastic wordt gemaakt van aardolie.** Deze aardolie wordt in een raffinaderij klaargemaakt als grondstof voor plastic. Als je plastic gewoon weggooit, wordt het verbrand of komt het op de Malpais vuilstortplaats van Selikor.
- **Plastic is één van de afvalsoorten die slecht afbreekt, of zelfs nooit vergaat.** Ook als je het verbrandt, blijft de plastic gewoon in de lucht zitten. Aardolie is bovendien niet een eeuwige bron van grondstoffen en op een gegeven moment op. Daarbij is **het raffineren van aardolie heel milieubelastend**. De Isla is hier een mooi voorbeeld van.

- Olie gaat ooit op. Als plastic hergebruikt wordt, zoals een waterfles of boterhamtrommel in plaats van iedere dag een plastic zakje met brood en een plastic flesje met drinken meenemen naar school, produceer je geen afval, gaat er **geen aardolie verloren en is het niet belastend voor het milieu.**
- Als je plastic gewoon weggooit wordt het of verbrand of het komt op een grote afvalberg terecht. Als je plastic per ongeluk of expres in de natuur laat slingeren wordt het zwerfvuil. Dan blijft het voor **eeuwen ons milieu en ons eiland vervuilen** want het komt in de zee terecht, in de lucht of in de natuur/op de grond.
- Recyclen en hergebruiken van plastic zorgen dus voor **minder afval, minder verbruik van aardolie en minder belasting van het milieu**. Iedereen (kinderen, ouders en scholen) kunnen daaraan meedoen en dus verantwoordelijk en milieu-bewust omgaan met Curaçao.

2. Verkennen

Tijd: 15 minuten; (5 minuten uitleg doel les, 10 minuten filmpje)

Doel: Het doel van deze stap is dat de leerlingen hun kennis over plastic en recyclen delen door gezamenlijk een woordweb te maken. Belangrijke begrippen zal de leerkracht toevoegen en uitleggen.

Benodigdheden: schoolbord/ flipover/ whiteboard

Activiteiten leerkracht

- Schrijf de woorden plastic en recyclen groot in het midden op het bord/whiteboard of flipover vel.
- Leg de leerlingen uit dat er een woordweb gemaakt wordt.
- Stel ondersteunende vragen om de leerlingen te prikkelen:
  - Wat is plastic?
  - Wat doe je met plastic als je het gebruikt hebt.
  - Waar wordt plastic van gemaakt?
  - Waar komt het terecht?
- Schrijf de begrippen, die in het gesprek naar voren komen, op in de **vorm van een woordweb**.
- Leg al snel uit dat plastic van aardolie gemaakt wordt en leg een link naar de Isla.
- Laat eventueel het volgende filmpje zien: http://www.schooltv.nl/video/verwerken-van-aardolie-zelfs-in-wasmiddel-zit-aardolie/
- Leg uit dat het **maken van plastic energie kost en aardolie** en dat het weggooien van plastic eigenlijk energie en aardolie weggooien is.
- Vraag het volgende aan de leerlingen: 'Wat zijn de **verschillen tussen plastic hergebruiken, plastic recyclen en plastic weggooien of verbranden** voor het milieu?'
- Vul de belangrijkste missende begrippen zelf aan (toelichting op deze begrippen is te vinden in de bijlagen) en leg ze eventueel uit.

Belangrijke begrippen woordweb:

- olie - aardolie
- Isla
- plastic
- weggooien/afval - verbranden
- zwerfafval
- recyclen - omsmelten
- hergebruiken - hervullen
- Selikor - afvalbakken
- milieu - plastic soep
- bedreiging voor dieren - dieren eten plastic
- plankton
- afbreken - afbrokkelen

3.

Uitleggen leerstof

Tijd: 15 minuten

Doel: De leerlingen krijgen inzicht in het belang van het hergebruiken en recyclen van plastic.

Benodigdheden: Afbreektabel uit de leskist uit de leskist, plakband of magneten.

Afbreektijd Biologisch afval
> 2 weken

Afbreektijd plastic afval
> 450 jaar

Activiteiten leerkracht

- Pak het beeldmateriaal uit de leskist erbij. Dit bestaat onder meer uit de afbreektabel en het werkblad over plastic in de zee erbij en bespreek de verschillende afbreektijden van afval en de schadelijke gevolgen van plastic op dieren en vissen en vogels.
- Leg uit wat er op de foto's te zien is: **dieren die last hebben van de plastic soep, dieren die plastic gegeten hebben.**
- Leg uit dat **plastic verbranden slecht** is voor het milieu en voor mensen en dieren.
- Afval wat we **niet recyclen of hergebruiken,** komt bij Selikor terecht op een hele grote hoop en/of wordt verbrand.
- Leg uit dat er verschillende soorten afval zijn:
  - biologisch afval
  - papier/karton
  - aluminium (metalen)
  - glas
  - plastic afval
  - overig ...
- Laat de leerlingen de tabel met afbreektijden zien. Trek de conclusie dat **plastic** dus **NOOIT verdwijnt**!

4. Uitvoeren praktijkopdracht

Tijd: 10 minuten

Doel: Leerlingen leren afval sorteren en de recycle-symbolen herkennen. Ze leren ook waar er recycle centra zijn op Curaçao voor plastic flessen en aluminium blikken.

Benodigdheden: handschoenen, afval, tafels in groepjes van vier, vijf of zes.

Activiteiten leerkracht

- Leg uit dat de leerlingen in groepen afval gaan sorteren.
- Zet nu groepen leerlingen bij elkaar. Als de tafels uit elkaar staan is het handiger om ze per groepje tegen elkaar aan te schuiven.
- Vraag de leerlingen de tafels met krantenpapier te bedekken zodat de tafels niet vies worden.
- Als de leerlingen in groepen zitten krantenpapier op de tafeltjes hebben uitgespreid, verdeel je het afval over de verschillende groepen en laat je de leerlingen ook het afval pakken dat ze van huis hebben meegenomen.
- Als de leerlingen in groepen zitten met al hun afval op tafel, vertel je dat ze het **afval moeten gaan scheiden** in de volgende categorieën:
  - biologisch afval
  - papier/karton
  - aluminium
  - plastic afval
  - glas
  - overig ...
- Laat de leerlingen ook **vooraf voorspellen** van welke afvalsoort ze het meeste zullen hebben.
- Vervolgens gaan de leerlingen het **afval sorteren**. Loop rond om de activiteit te begeleiden en vragen van leerlingen te beantwoorden.

5.

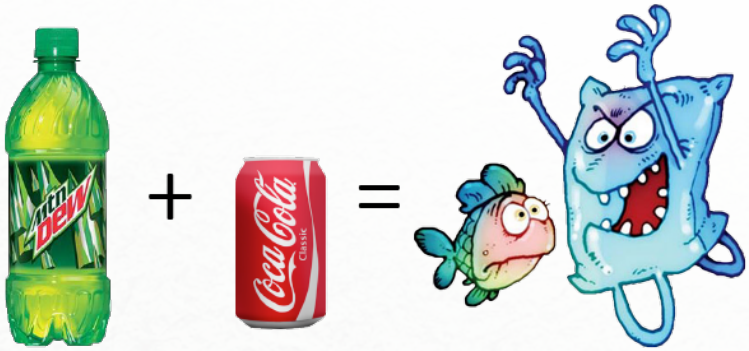

Bekijken resultaten

Tijd: 10 minuten

Doel: In deze stap reflecteren de leerlingen op hoe ze het afval gescheiden hebben.

- Was het eenvoudig of juist moeilijk om te doen?
- Is het goed gegaan?
- Wat valt op als je naar het gescheiden afval kijkt?
- Waar heb je het meeste en minste afval van?
- Wat neemt de meeste ruimte in?
- Wat weegt het meest?

Activiteiten leerkracht

- Vraag de leerlingen of hun voorspelling over **de afvalsoort, waar ze het meeste van dachten** te hebben, klopt met de werkelijkheid.
- Vraag de leerlingen te wisselen van groep (met de klok mee is handig) en te bekijken of de andere groep het afval goed gescheiden heeft, volgens de aangegeven categorieën.
- Laat de leerlingen het afval bekijken en vraag hun of er afval bijzit wat we kunnen **recyclen of hergebruiken.**
- **Ondersteunende vragen,** die prikkelend zijn voor de leerlingen
  - Zit er ook afval bij wat overbodig is?
  - Zit er ook afval bij dat we hadden kunnen voorkomen? Denk bijvoorbeeld aan een broodtrommel in plaats van een zakje en een hervulbare fles in plaats van een pakje of plastic wegwerpflesje.
  - Hoeveel afval ligt er voor je op tafel, wat we hadden kunnen voorkomen?
- Trek de **conclusie dat plastic het meest voorkomende afval is** en dat we veel ervan hadden kunnen voorkomen.
- Vertel dat papier en biologisch afval door de natuur **wel afgebroken** worden, maar **plastic en aluminium echter niet**.
- De leerlingen gaan terug naar hun eigen groepje.

6.

Verdiepen en verbreden

Tijd: 10 minuten

Doel: De leerlingen leren hoe ze plastic goed moeten scheiden om het op de juiste wijze bij de recycle-centra in te leveren van Curaçao.

Benodigdheden: Beeld- en fotomateriaal uit de GreenKidz leskist en miniatuur recylebak als die er is voor gastdocenten

Activiteiten leerkracht

- Leg uit dat biologisch afval en papier/karton niet belastend zijn voor het milieu omdat ze afgebroken worden. **Plastic en aluminium** echter wel. Die zijn dus **schadelijk voor het milieu** en verdwijnen nooit.
- Vertel dat we gelukkig **plastic en aluminium recyclen** op verschillende plekken in **Curaçao**.
- Laat de recyclesymbolen zien van plastic.
- Vervolgens laat je de foto's van de **verzamelpunten** bij Albert Heijn, Centrum Supermarket Piscadera, Mangusa Hypermarket, pompstation Santa Rosa en de milieustraat bij Mal Pais, Selikor. Deze vind je in de Powerpoint presentatie.
- Laat aan de leerlingen zien **hoe je het plastic afval scheidt; dop apart, symbool zoeken en bekijken op de plastic fles,** plastic flessen sorteren op kleur om ze in de juiste bak te gooien bij de recycle-centra.
- Geef ieder groepje de opdracht om het biologische afval, papier en dergelijke weer in de afvalbakken te gooien of in een plastic vuilniszak.
- Geef aan dat de leerlingen het **plastic en aluminium afval moeten bewaren**.
- Als leerlingen klaar zijn met het opruimen van al het afval, behalve plastic en aluminium leg je uit dat de leerlingen het **plastic en aluminium nu gaan scheiden** op de volgende categorieën:
  - **symbool 1**, kleur wit, petflessen
  - **symbool 1**, kleur groen, petflessen
  - **symbool 1**, kleur blauw, petflessen
  - **symbool 2**, HDPE, plastic doppen en melkflessen
  - **symbool alu**, aluminium blikjes

7.

Afronden

Tijd: 10 minuten

Doel: Het doel van deze stap is om leerlingen hun bevindingen van deze les te laten delen en te laten vergelijken en aan de hand hiervan, gezamenlijk conclusies te laten trekken. Leerlingen reflecteren op het scheiden van afval voor de recyle-centra van Curaçao en trekken conclusies over hun eigen gedrag met betrekking tot het gebruik, hergebruik en recyclen van plastic.

Benodigdheden: Bak om handschoenen te verzamelen, GreenKidz contracten voor leerlingen.

Activiteiten leerkracht

- Vraag de leerlingen om te wisselen van groep en het resultaat van de ander groep te bekijken.
- Laat de leerlingen daarbij de volgende vragen beantwoorden:
  - Is het **plastic goed gescheiden**?
  - Is er ook plastic wat we **niet kunnen recyclen**?
  - Kunnen we daar iets anders voor in de plaats gebruiken wat **minder belastend is voor het milieu**? Denk bijvoorbeeld aan de flesjes Fria en Pop, die niet recyclebaar zijn en aan plastic boterhamzakjes.
- **Reflecteer** als gastdocent en/of leerkracht samen met de leerlingen over **hun bevindingen**.
- Stel **ondersteunende vragen die prikkelend** zijn voor de leerlingen:
  - Van welke afvalsoort hadden we het meest?
  - Waarom is plastic slecht voor het milieu?
  - Hoe kunnen we minder plastic gebruiken?
  - Hoe kunnen we plastic recyclen?
  - Wat doet de school eigenlijk aan recycling?
  - Gebruikt de school het papier aan twee kanten?
  - Verzamelt de school gescheiden afval in voor de recyclepunten?
  - Wat kunnen we als klas zelf doen om meer te recyclen?
  - Gebruiken we allemaal broodtrommels en drinkflessen?
- Vraag de leerlingen of ze het **milieu belangrijk genoeg** vinden om hier zelf ook wat aan te doen.
- Leg uit dat ze nu een **contract** kunnen tekenen met GreenKidz om mee te werken aan een beter milieu.
- Laat de handschoenen ophalen en deel pennen uit en de contracten.
- Geef de leerlingen **tijd om de contracten door te lezen en in te vullen**.
- Laat de leerlingen daarna de contracten **aan elkaar voorlezen**; dit voorlezen kan klassikaal maar kan ook in tweetallen.
- **Bedank** de leerlingen voor hun aandacht.
- Wens ze heel **veel succes met het meewerken aan een schonere wereld**.
- Wijs ze ook nog op de website van GreenKidz waar ze nog meer informatie, spelletjes, werkbladen, foto's en filmpjes kunnen vinden over dit onderwerp.

Als er nog tijd over is kan er naar de volgende film gekeken worden over recyclen van plastic:

http://www.schooltv.nl/video/plastic-recyclen-hoe-doe-je-dat-van-oude-fles-naar-nieuwe-fles/#q=trefwoord%3A%22plastic%22

Greenkidzcuracao

CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER

MOVING TOWARDS A GREENER, CLEANER, HEALTHIER AND SAFER CURAÇAO

Powerpoint Presentatie voor in de klas

Papiaments

Bijlage 1.

TURN YOUR WORLD AROUND
Medio ambiente ta hinter mundu rondó di nos.
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
Shushi, Zwerfvuil i Resiklá
3

TURN YOUR WORLD AROUND
Huntu, nos mester kuida medio ambiente bon.
REDUSÍ
USA DI NOBO
RESIKLÁ
Fotrèt: Timo Brouwer, GreenForce
Green Kydz
Turn your world around
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá
4

Bijlage 1.

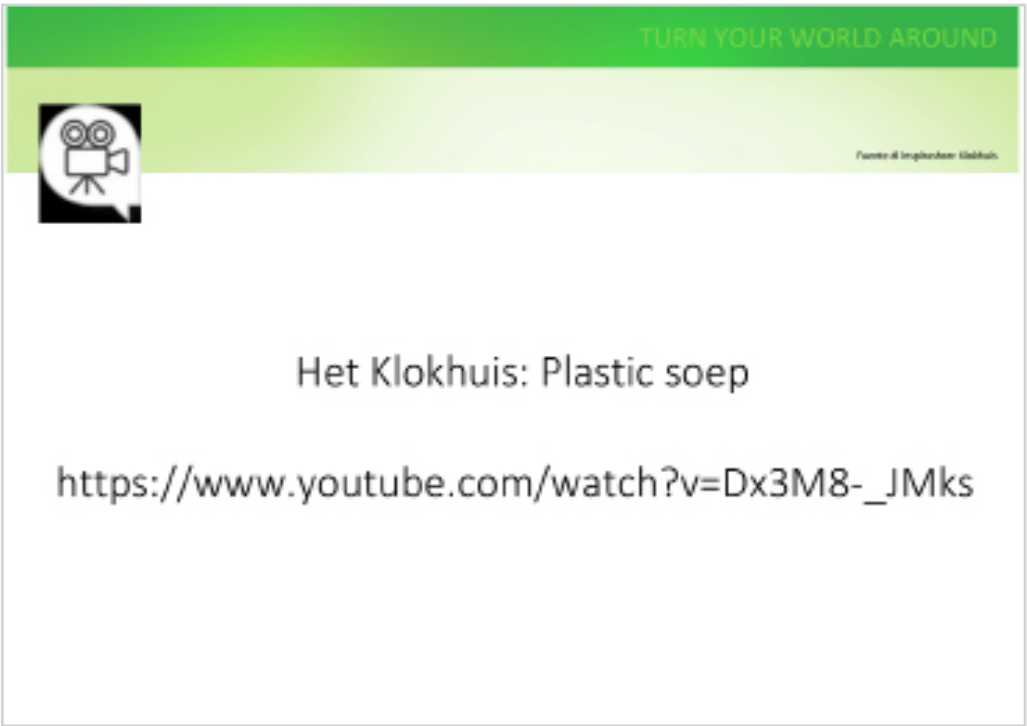
TURN YOUR WORLD AROUND
Het Klokhuis: Plastic soep
https://www.youtube.com/watch?v=Dx3M8-_JMks

1.
TURN YOUR WORLD AROUND
Ta traha plèstik di petroli.
OIL
OIL
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 6

TURN YOUR WORLD AROUND
1.
Ora bo benta plèstik afó den ko'i shushi, e ta bai Malpais.
Prosesamentu di residuo pa Selikor
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 7

TURN YOUR WORLD AROUND
1.
Na momentu ku bo benta plèstik afó den naturalesa, e ta bira 'zwerfvuil' òf 'litter'.
Fotoritnus: Tino Brouwer, GreenForce
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 8

Bijlage 1.

TURN YOUR WORLD AROUND
1.
Plèstik ta keda eksistí pa semper
i nunka lo desintegrá.
SUFFOCATING THE WORLD
Green Kydz
Turn your world around
CURACAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 9

TURN YOUR WORLD AROUND
1.
Ora kima plèstik, e ta keda den partinan
hopi chikitu den aire.
Rafinaderia Isla
St. Joris
Green Kydz
Turn your world around
z Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 10

1.
TURN YOUR WORLD AROUND
Ora bo benta plèstik afó, e ta kibra na pida hopi chikí, esaki ta bai den tera, pa finalmente bai para den laman.
Green Kidz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá
11

1.
TURN YOUR WORLD AROUND
Na momento dado, plèstik ta bai para den laman, den oséano. Esaki nos ta yama sòpi di plèstik òf lèndfel flotante.
Sòpi di Plèstik Oséano Grandi Nòrt
Sòpi di Plèstik Oséano Nòrt-Atlántiko
Sòpi di Plèstik Oséano Grandi Sur
Sòpi di Plèstik Oséano Sur-Atlántiko
Sòpi di Plèstik Oséano Indiko

Bijlage 1.

1.
TURN YOUR WORLD AROUND
Esaki ta hopi malu pa salú.
Green Kydz
Turn your world around
CURACAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 13

1.
TURN YOUR WORLD AROUND
... Hende ta bira malu.
FOR 884 MILLION PEOPLE DRINKING WATER LOOKS LIKE THIS.
Green Kydz
Turn your world around
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 14

TURN YOUR WORLD AROUND
1.
... Bestia ta bira malu.
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 15

TURN YOUR WORLD AROUND
1.
... Bestia ta bira hopi malu mes.
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 16

Bijlage 1.

TURN YOUR WORLD AROUND
1.
Plèstik por asta mata piská,
para i otro bestia.
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 17

TURN YOUR WORLD AROUND
2.
Trahamentu di plèstik ta kosta
energia i petroli ...
Rafinaderia Isla
OIL
OIL
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 18

TURN YOUR WORLD AROUND
2.
... pues na momentu ku nos benta plèstik afó, nos ta bentando energia i petroli afó.
OIL
OIL
Green Kydz
Turn your world around
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 19

TURN YOUR WORLD AROUND
3.
Kiko ta shushi?
Glas
Bleki di aluminio
Shushi biológiko
Plèstik (PET)
Bleki di heru
Bals
Saku di plèstik
Green Kydz
Turn your world around
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 20

Bijlage 1.

TURN YOUR WORLD AROUND
3.
I kuantu tempu ta tarda promé
ku shushi desintegrá?
Tempu di desintegrashon
Shushi biológiko
2 siman
Tempu di desintegrashon
Shushi di plèstik
450 aña
Green Kydz
Turn your world around
CURACAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 21

TURN YOUR WORLD AROUND
3.
Plèstik ta kambia den pidanan hopi chikitu
i ta peligroso pa bestia i hende.
Green Kydz
Turn your world around
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 22

3.
TURN YOUR WORLD AROUND
Esei ta e motibu pakiko no mester tira plèstik den naturalesa pero us'é pa resiklahe.
THICK BLEACH
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 23

3.
TURN YOUR WORLD AROUND
Na momentu ku nos ta resiklá, nos ta hasi uso di shushi pa traha kos nobo.
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 24

TURN YOUR WORLD AROUND
4.
Awor nos ta bai parti shushi den 6 kategoria.
Aluminio
Biológiko
Plèstik
Glas
Papel/karton
Otro
Green Kydz
Turn your world around
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 25

TURN YOUR WORLD AROUND
5.
Kua tipo di shushi tin mas tantu di dje?
Plèstik
Green Kydz
Turn your world around
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 26

TURN YOUR WORLD AROUND
5.
Kua shushi naturalesa ta desintegrá?
Biológiko
Papel/ karton
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 27

TURN YOUR WORLD AROUND
5.
Kua tipo di shushi no ta wòrdu desintegrá dor di naturalesa i pa e motibu ei, e ta hopi dañino?
Plèstik
Aluminio
Malu pa medio ambiente
Green Kydz
Turn your world around
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 28

Bijlage 1.

6.
TURN YOUR WORLD AROUND
Resiklahe di plèstik ta hopi importante.
HDPE
PET
PET
PET
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 29

6.
TURN YOUR WORLD AROUND
Parti plèstik den diferente kategoria.
HDPE
BÒTER DI LECHI, BÒTER DI PRODUKTO DI LIMPIESA DÒPI DI PLÈSTIK
PET
BÒTER DI PLÈSTIK SO Kolò: TRANSPARÈNT BÈRDÈ
PET
BÒTER DI PLÈSTIK SO Kolò: TRANSPARÈNT BLOU òf MARON
PET
BÒTER DI PLÈSTIK SO Kolò: TRANSPARÈNT (SIN KOLÒ)
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 30

TURN YOUR WORLD AROUND
6.
Hinka plèstik den Sentro di resiklahe.
HDPE
ALUMINIUM
PET
PET
PET
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 31

6.
Resiklahe di aluminio ta hopi importante.
Parti aluminio for di otro tipo di shushi.
ALU
ALUMINIUM
BLEKI DI ALUMINIO SO
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 32

Bijlage 1.

TURN YOUR WORLD AROUND
6.
Hinka aluminio den Sentro di resiklahe.
HDPE
ALUMINIUM
PET
PET
PET
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 33

TURN YOUR WORLD AROUND
6.
Sentro di resiklahe na Kòrsou.
Sentro di resiklahe Zeelandia.
Albert Heijn
RECYCLE CENTRE ZEELANDIA
HDPE
ALUMINIUM
PET
PET
PET
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 34

TURN YOUR WORLD AROUND
6.
Sentro di resiklahe Coca Cola.
Mangusa Hypermarket
RECYCLE CENTRE
Coca-Cola
HDPE
ALUMINUM
PET
PET
PET
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 35

TURN YOUR WORLD AROUND
6.
Sentro di resiklahe Piscadera.
Centrum Supermarket
CENTRUM SUPERMARKET
PET
PET
PET
ALUMINUM
HDPE
RECYCLE CENTRE PISCADERA
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 36

Bijlage 1.

TURN YOUR WORLD AROUND
6.
Sentro di resiklahe Piscadera.
PET
PET
HDPE

TURN YOUR WORLD AROUND
6.
Bakinan pa resiklahe na pòmp di gasolin Sta. Rosaweg.
Green Kidz
Turn your world around
CURACAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 38

6.
TURN YOUR WORLD AROUND
Kaya di medio ambiente Malpais di Selikor.
SELIKOR
1995-2015

6.
TURN YOUR WORLD AROUND
Kaya di medio ambiente Malpais di Selikor.
SELIKOR
1995-2015

Bijlage 1.

TURN YOUR WORLD AROUND
7.
Abo ta haña medio ambiente importante?
Green Kydz
Turn your world around

TURN YOUR WORLD AROUND
7.
Abo ta haña medio ambiente sufisientemente importante pa bo hasi algu tokante di esaki?
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015

TURN YOUR WORLD AROUND
7.
Ku bo akshonnan i komportashon
bo por hasi un diferensia!
Boka
Ascencion
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO
CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 43

TURN YOUR WORLD AROUND
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO
CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
Bo por ta
orguyoso di
bo mes!

Bijlage 1.

TURN YOUR WORLD AROUND
7.
'Low Five' di tur palu ku mata ...
'High Five' di tur bestia ku hende ...
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
45

TURN YOUR WORLD AROUND
E material aki a wòrdu trahá dor di
e kreadornan di GreenKidz;
Ivonne Zegveld i Maya Mathias,
i tradusí dor di Hellen Noort-Concession.
Ivonne Zegveld | Maya Mathias | Hellen Noort
Green Kydz
Turn your world around
CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015
GreenKidz Material di lès 2015 | Shushi, Zwerfvuil i Resiklá 46

TURN YOUR WORLD AROUND
Dushi Kòrsou, Sushi Kòrsou
https://www.youtube.com/watch?v=-2CV7FW2zPs

Desaroyo di e material akí a wòrdu hasí posibel
dor di kontenido i aporte finansiero di:
CURAÇAO CLEAN UP
Guardian Group
I-Design
SMART WORKS
CrimeFonds
TUI CARE FOUNDATION
ABAQUE
MCB
Prins Bernhard Cultuurfonds
SGG CORPORATE & FUND ADMINISTRATION SERVICES
KOOYMAN
VanEps Kunneman VanDoorne
Business in Control
Uniek Curaçao
EBSS
Balance
Indig Blue consult
KPMG
papia menu op maat
Karibe OFFICE SOLUTIONS
Eco Vision
Curinde • Curaçaosche Wegenbouw Maatschappij • Korpodeko

E material di lès akí di GreenKidz®, ta wòrdu produsí i ofresé kompletamente grátis na tur skol di fundeshi na Kòrsou

Biológiko
Tempu di desintegrashon:
2 siman

Biológiko
Tempu di desintegrashon:
3 aña

Bals
Tempu di desintegrashon:
25 aña

Bleki di aluminio
Tempu di desintegrashon:
50-100 aña

Bleki di heru
Tempu di desintegrashon:
7 aña

Glas
Tempu di desintegrashon:
100-1000 aña

Plèstik (PET)
Tempu di desintegrashon:
450 aña

Saku di plèstik
Tempu di desintegrashon:
60-90 aña

Green Kidz®
Turn your world around

2 siman

450 aña

BÒTER DI LECHI,
BÒTER DI PRODUKTO DI LIMPIESA
DÒPI DI PLÈSTIK

2

HDPE

BLEKI DI ALUMINIO SO

ALU

ALUMINIUM

BÒTER DI PLÈSTIK SO
Koló:
TRANSPARÈNT BÈRDÈ

1

PET

(dòpi di skruf: HDPE)

REDUSÍ USA DI NOBO RESIKLÁ

BÒTER DI PLÈSTIK SO
Koló:
TRANSPARÈNT BLOU òf MARON

1

PET

(dòpi di skruf: HDPE)

BÒTER DI PLÈSTIK SO
Koló:
TRANSPARÈNT (SIN KOLÓ)

1

PET

(dòpi di skruf: HDPE)

Green Kidz®
Turn your world around

PA MAS INFORMASHON I PA RISIBI E MATERIAL POR BISHITA WWW.GREENKIDZ.ORG OF YAMA (+5999) 524-8068

E material di lès akí di GreenKidz®, ta wòrdu produsí i ofresé kompletamente gratis na tur skol di fundeshi na Kòrsou

44

Green Kidz®
Turn your world around

Sòpi di plèstik òf lèntfel flotante

E asina yamá 'sòpi di plèstik' ta malu pa para, piská i otro bestia ku ta biba den laman. Nan ta embroyá den e shushi grandi i nan ta kere ku e partinan chikitu di plèstik, ta kuminda. Nan ta kome esaki i nan ta bira malu, haña doló i frekuentemente nan ta muri.

PA MAS INFORMASHON I PA RISIBI E MATERIAL POR BISHITA WWW.GREENKIDZ.ORG OF YAMA (+5999) 524-8068

Sòpi di plèstik òf lèntfel flotante

Pa motibu di e manera kon laman ta move, den laman a surgi algun isla enorme di plèstik i otro tipo di shushi. Ta yama esakinan sòpi di plèstik. E sòpi di plèstik di mas grandi ta eksistí di mas ku 44 mion kilo di plèstik.

CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015

Green Kidz
Turn your world around

Kindercontract

Trots op jezelf

1. Gooi je afval in de prullenbak. **Zó houd je het schoon.**
2. Doe de kraan dicht terwijl jij je handen inzeept. **Zó bespaar je water.**
3. Gebruik een vaste drinkfles die je elke dag weer vult. **Zó maak je minder afval.**
4. Gebruik een broodtrommel en geen foambakjes of plastic zakjes. **Zó maak je minder afval.**
5. Trakteer op je verjaardag lekker gezond. **Zó geef jij het goede voorbeeld.**
6. Gebruik beide kanten van je blaadje. **Zó bespaar je papier én bomen.**
7. Geef oud speelgoed en oude boeken weg. **Zó maak je iemand anders blij.**
8. Geef oude kleren weg of maak er nieuwe kleren van. **Zó geef je kleren een tweede leven.**
9. Haal stekkers op het einde van de schooldag uit het stopcontact. **Zó bespaar je stroom.**
10. Help je ouders om zuinig te zijn met afval, water en stroom. **Zó spaar je geld en het milieu.**

Guardian Group

Ik _____ ben een échte GreenKid,
want ik doe mijn uiterste best om goed te zorgen voor het milieu.
Daarom pas ik de 10 GreenKidz regels toe.

Plaats hier je vingerafdruk

CURAÇAO CLEAN UP
OFFICIAL PARTNER 2015

Green Kidz
Turn your world around

Schoolcontract

1. Wij houden onze klassen en schoolplein schoon.
Tip: Zorg dat er altijd voldoende vuilnisbakken en recycle-bakken zijn.

2. Wij gaan zuinig om met water.
Tip: Repareer een lekkende kraan of wc-bak meteen.

3. Wij gaan spaarzaam om met afval.
Tip: Stimuleer leerlingen om bidons en broodtrommels te gebruiken in plaats van plastic flesjes en foambakjes.

4. Wij gaan spaarzaam om met stroom.
Tip: Gebruik spaarlampen en trek stekkers altijd op het einde van de schooldag uit het stopcontact.

5. Wij gaan zuinig om met papier.
Tip: Bewaar alle blaadjes die maar aan één zijde beschreven zijn in een doos en gebruik ze nog een keer.

6. Wij recyclen plastic en aluminium.
Tip: Breng je plastic en aluminium naar de milieustraat van Selikor bij MalPais en verdien Fun Miles.

7. Wij stimuleren gezonde traktaties op school.
Tip: Wijs kinderen en ouders op gezonde alternatieven.

8. Wij gebruiken verantwoorde schoonmaakmiddelen.
Tip: Koop schoonmaakmiddelen die niet onnodig milieubelastend zijn en let op de dosering.

9. Wij doen aan natuur- en milieueducatie.
Tip: Vraag Carmabi, Stichting Uniek Curaçao, Dolphin Academy of Fundashon Kòrsou Limpi Bunita naar hun lesmateriaal.

10. Wij stimuleren ouders om óók zorgzaam om te gaan met het milieu.
Tip: Vraag GreenKidz voor ouderactiviteiten op school.

Guardian Group

Wij _____ zijn een échte GreenKidz School,
want wij doen ons uiterste best om goed te zorgen voor het milieu.
Daarom passen wij de GreenKidz regels toe.

GreenKidz na trabou na Boka Asencion durante Curaçao Clean Up 2015

Masha danki Curaçao Clean Up

Masha danki Crimefonds

E material di lès akí di GreenKidz®, ta wòrdu produsí i ofresé kompletamente grátis na tur skol di fundeshi na Kòrsou • www.greenkidz.org • (+5999) 524-8068 greenkidzcuracao

BLEND Creative Imaging

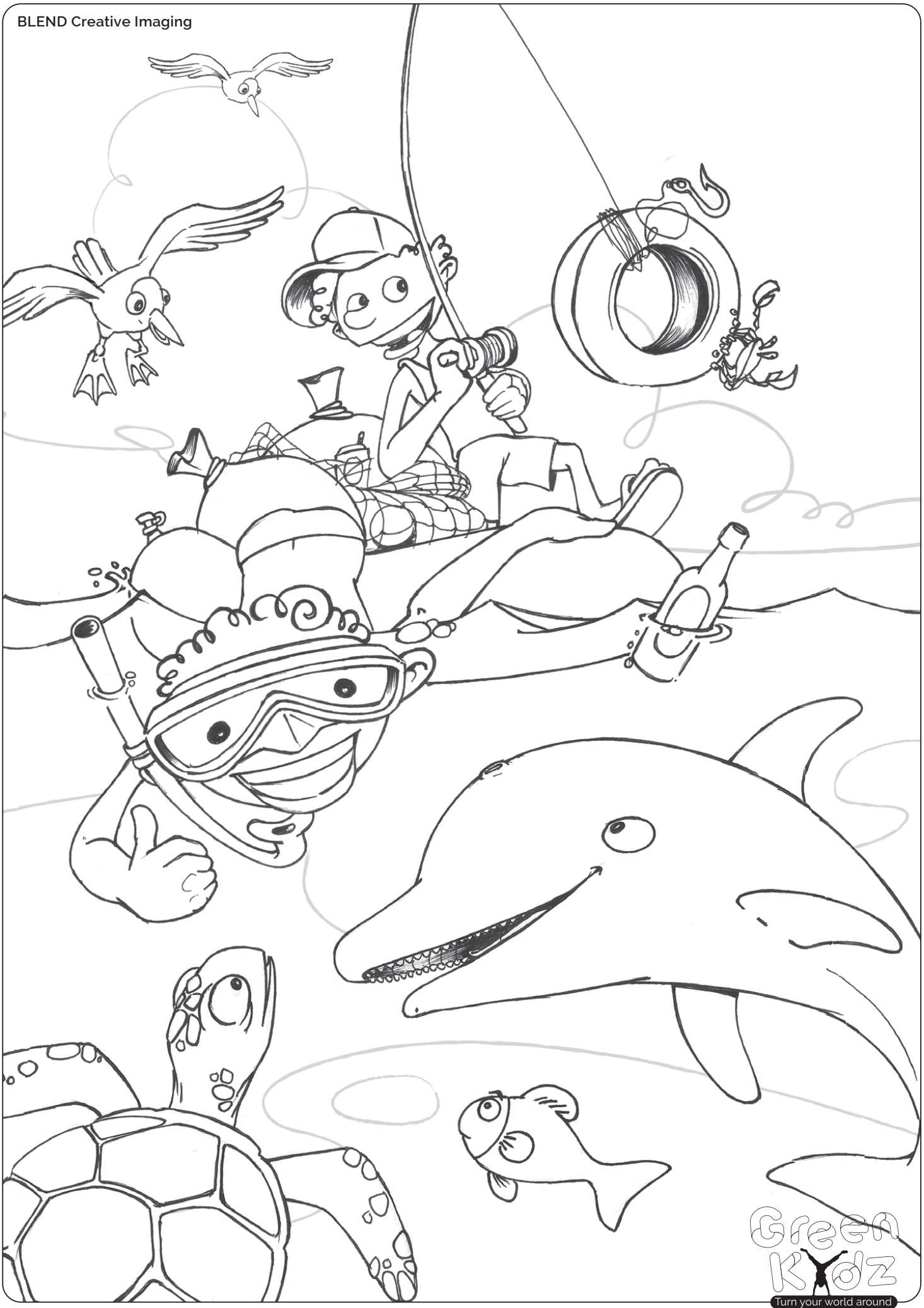

E material di lès akí di GreenKidz®, ta wòrdu produsí i ofresé kompletamente grátis na tur skol di fundeshi na Kòrsou
www.greenkidz.org • (+5999) 524-8068 • greenkidzcuracao

Green Kidz
Turn your world around

Masha danki Dolphin Academy

Ariadne Faries

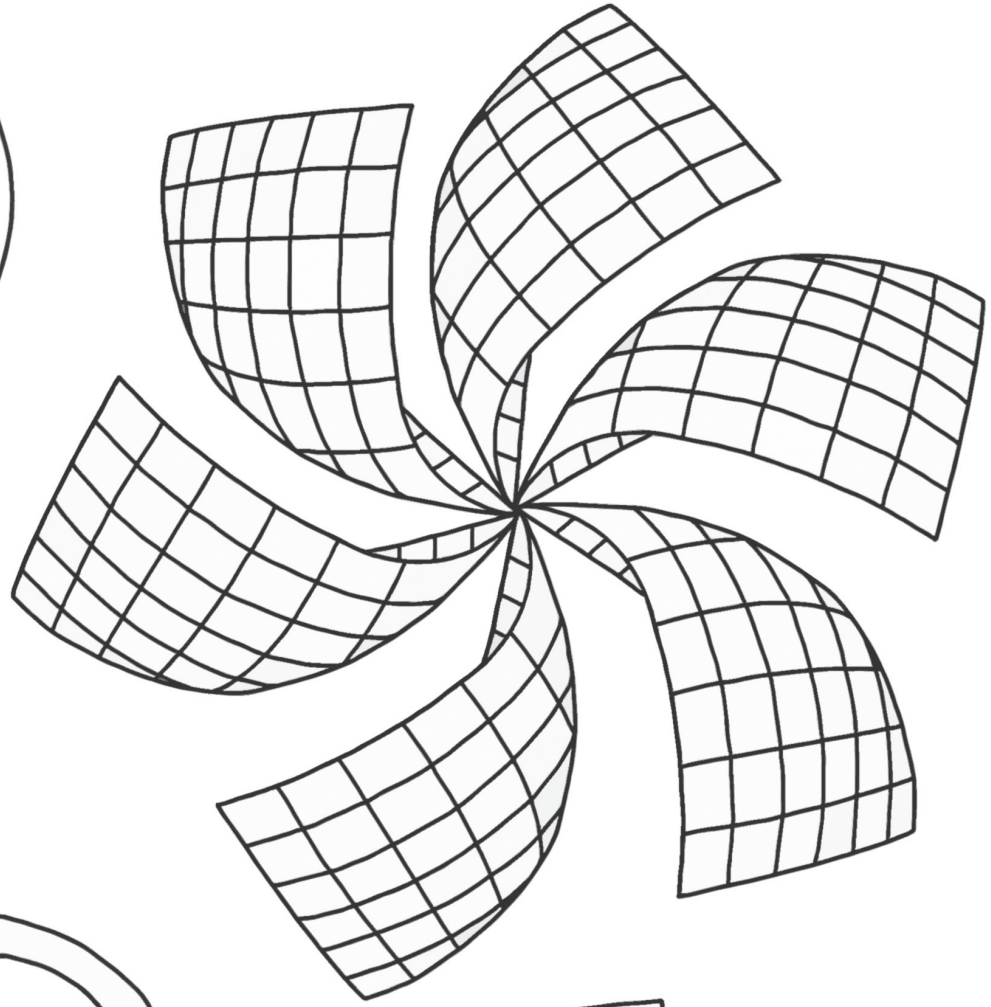

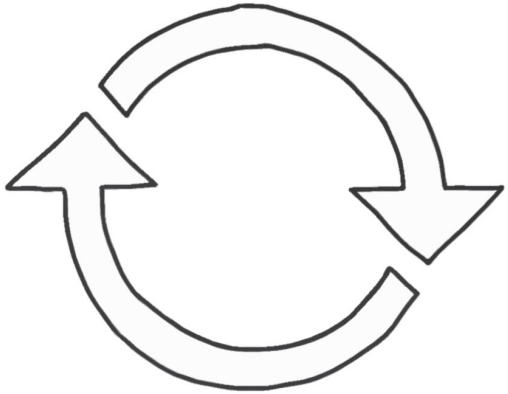

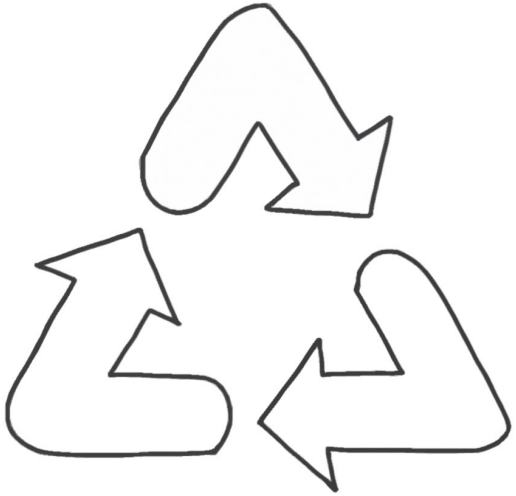

Masha danki Guardian Group

E material di lès akí di GreenKidz®, ta wòrdu produsí i ofresé kompletamente grátis na tur skol di fundeshi na Kòrsou • www.greenkidz.org • (+5999) 524-8068 greenkidzcuracao

Ariadne Faries

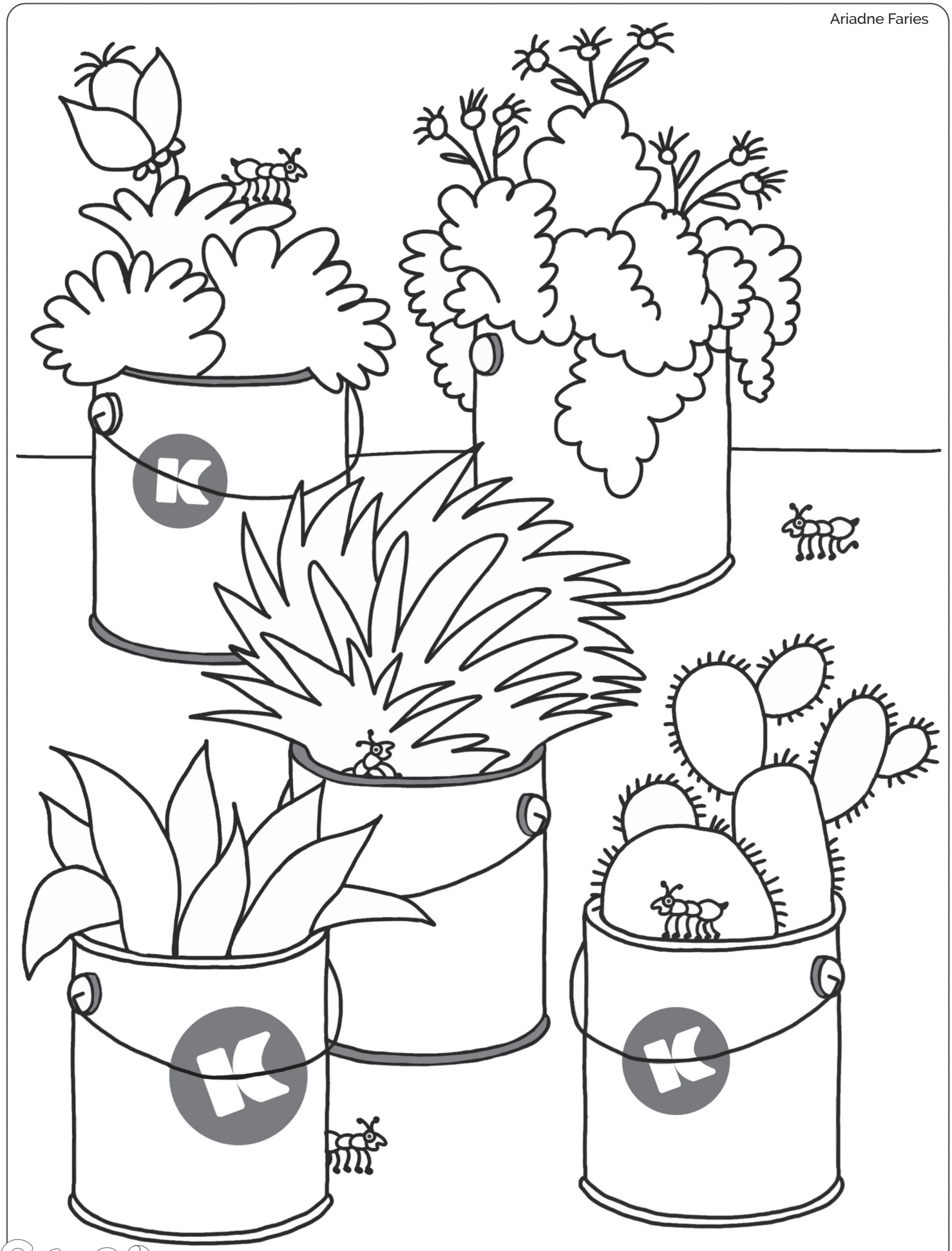

Masha danki Kooyman

Ariadne Faries

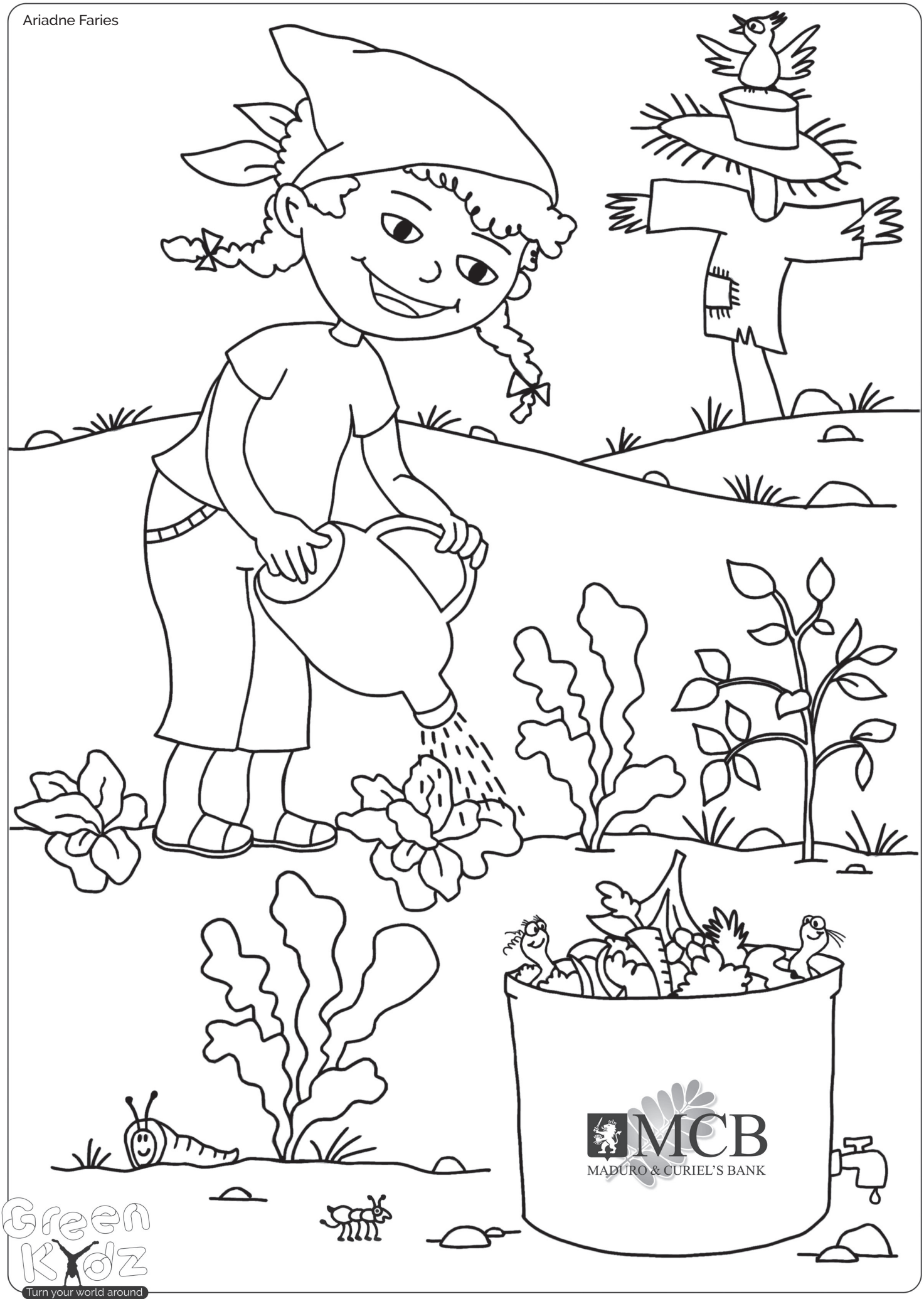

Green Kidz
Turn your world around

Masha danki Maduro & Curiel's Bank

E material di lès akí di GreenKidz®, ta wòrdu produsí i ofresé kompletamente grátis na tur skol di fundeshi na Kòrsou
www.greenkidz.org • (+5999) 524-8068 • greenkidzcuracao

Ariadne Faries

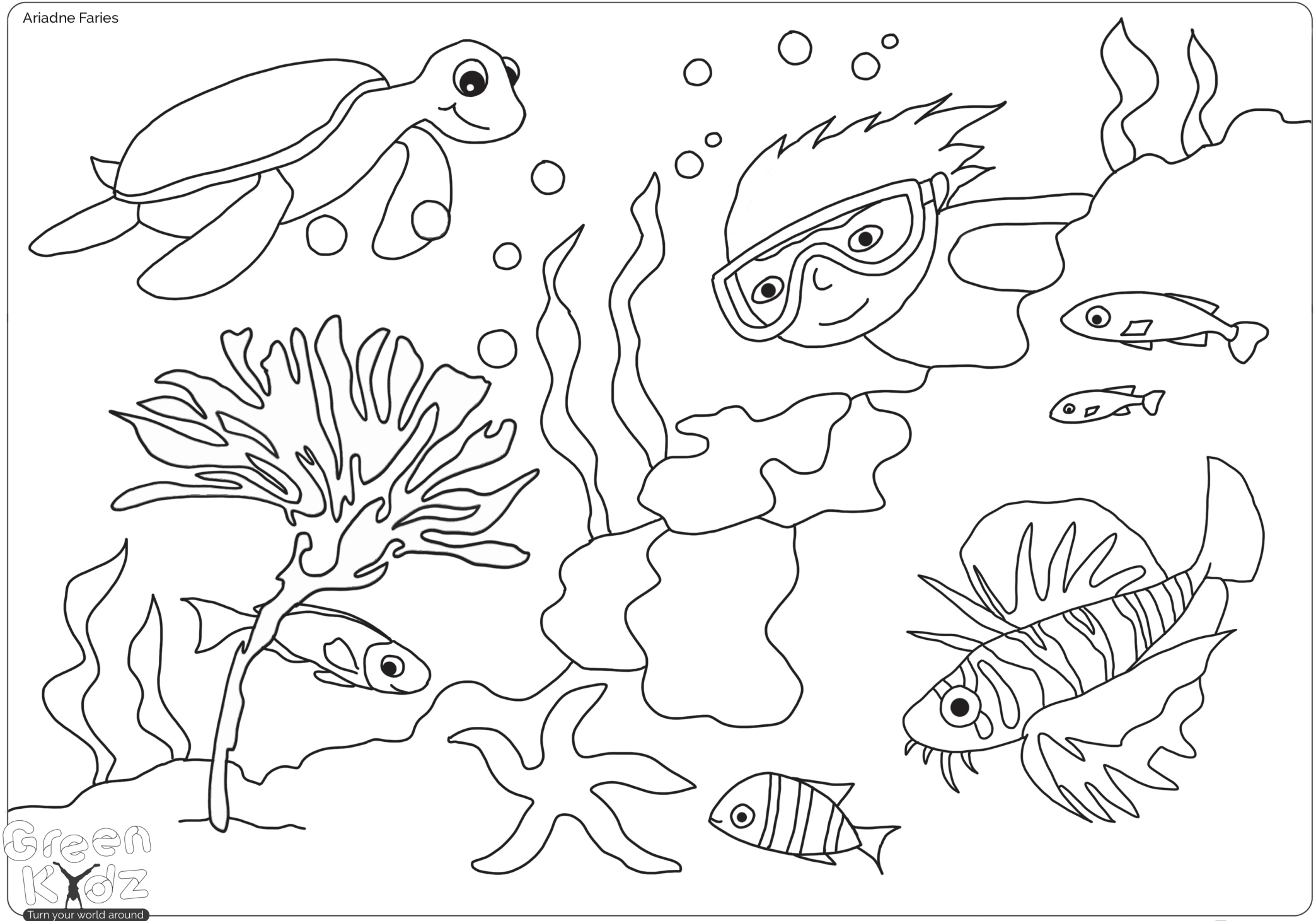

Masha danki Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied

E material di lès akí di GreenKidz®, ta wòrdu produsí i ofresé kompletamente grátis na tur skol di fundeshi na Kòrsou • www.greenkidz.org • (+5999) 524-8068 greenkidzcuracao

Ariadne Faries

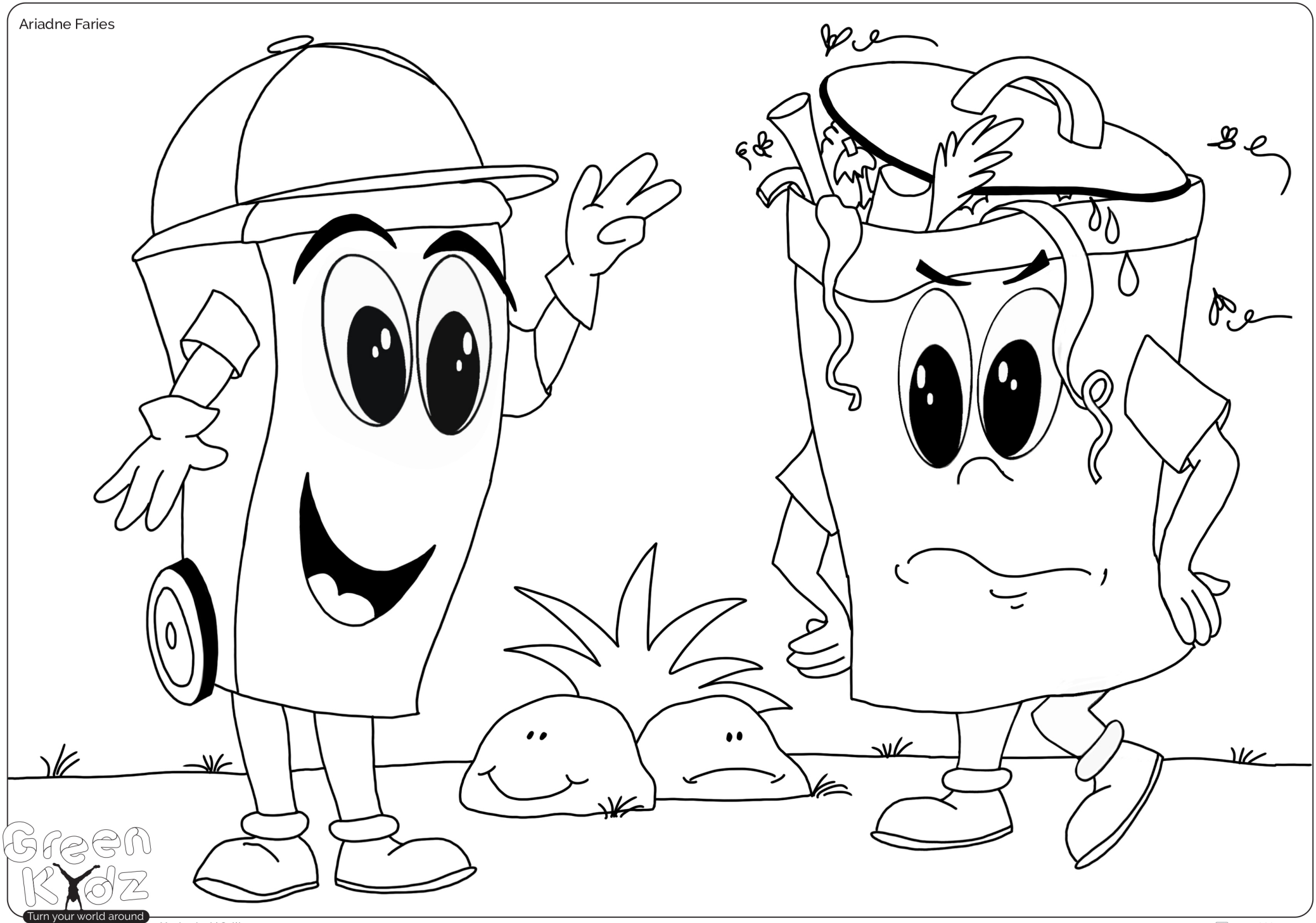

Masha danki Selikor

Ariadne Faries

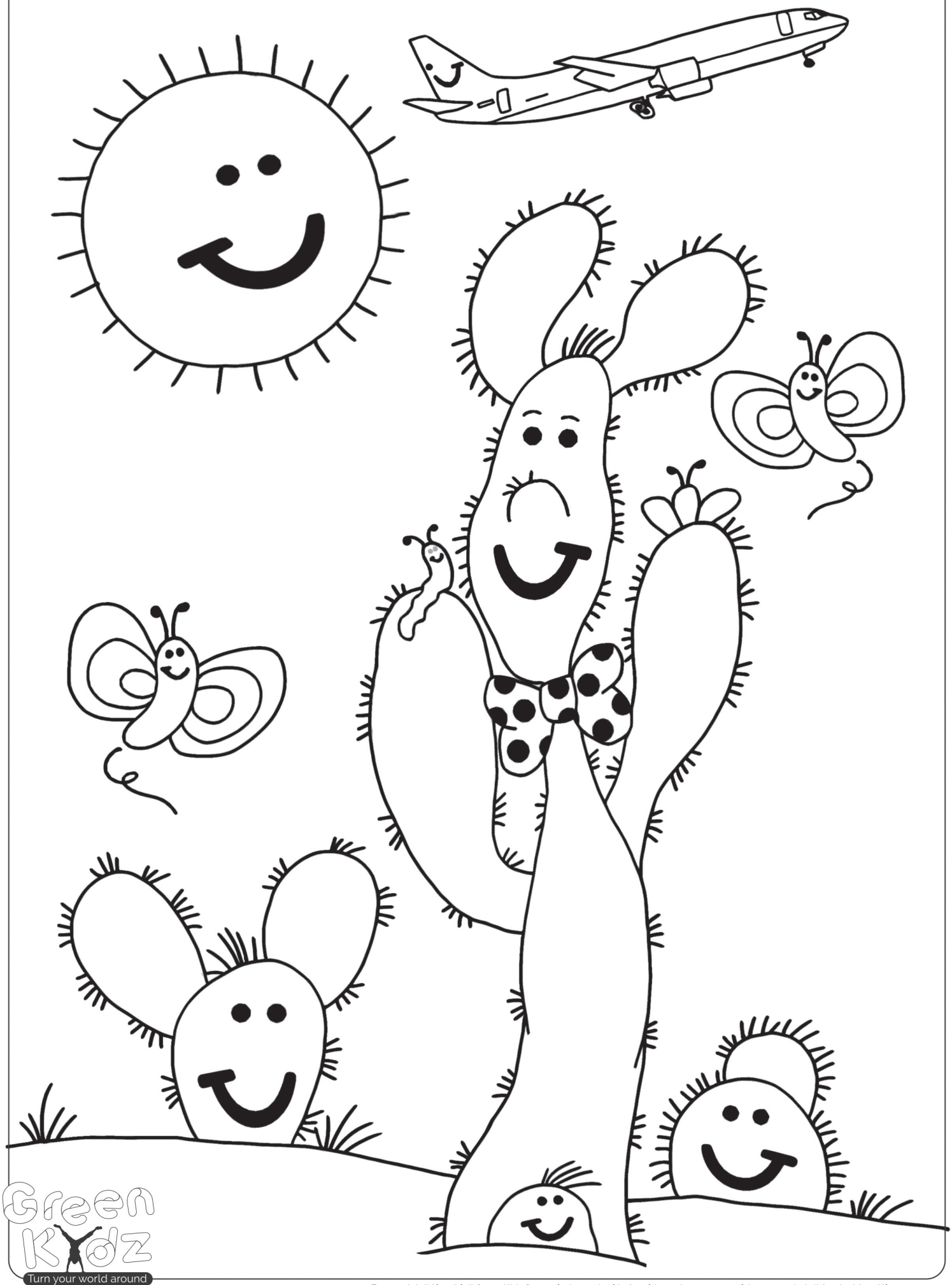

Turn your world around

Masha danki TUI Care Foundation

Ariadne Faries

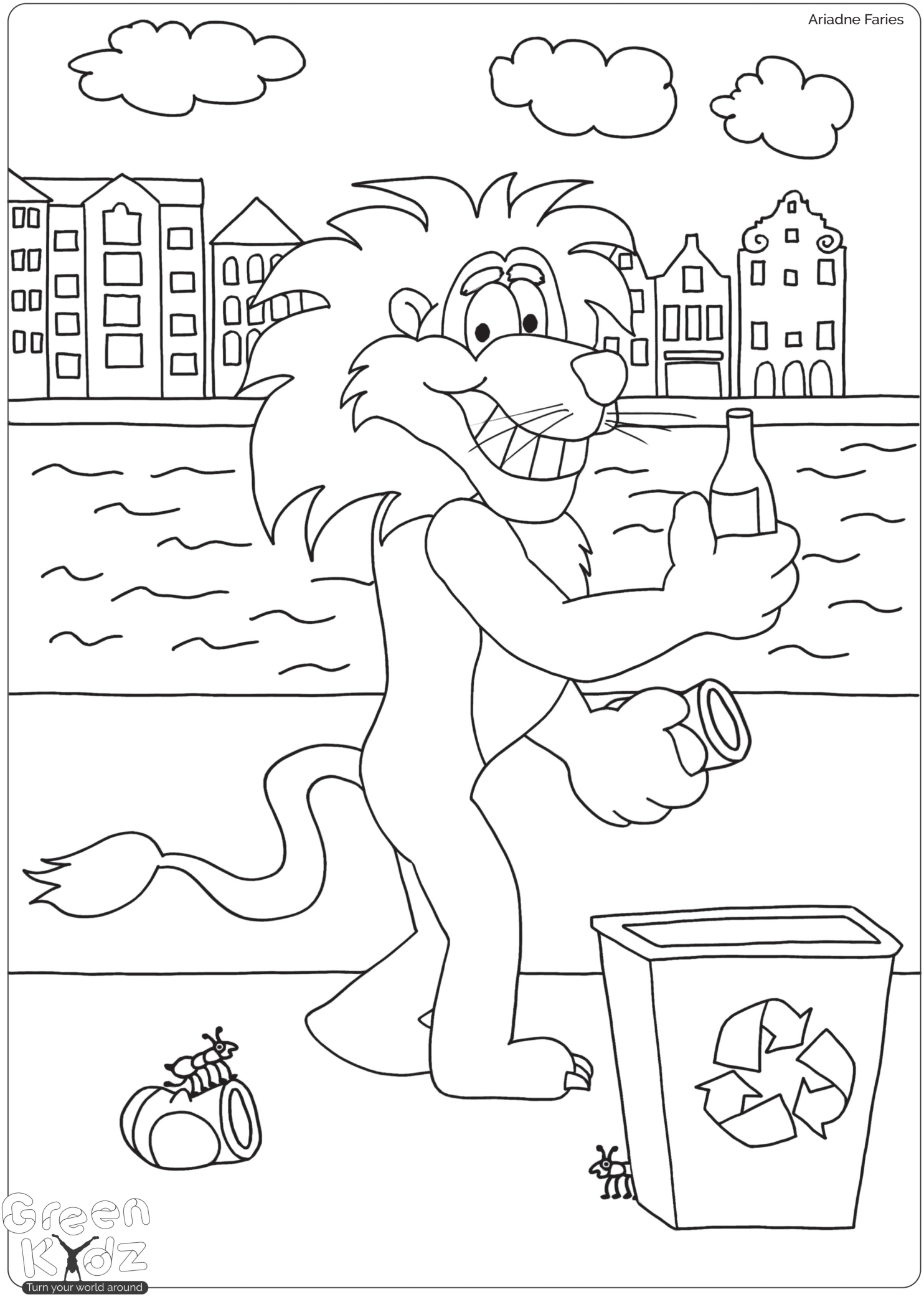

Masha danki Vertegenwoordiging van Nederland in Willemstad

E material di lès akí di GreenKidz®, ta wòrdu produsí i ofresé kompletamente grátis na tur skol di fundeshi na Kòrsou
www.greenkidz.org • (+5999) 524-8068 • greenkidzcuracao

GreenKidz • Excursie naar Malpais • Green Force • Yubi Kirindongo

Notities:

Vragen over Malpais

1. In welk jaar is de Landfill opgericht?

A ■ 1985 B ☐ 1995 C ☐ 2005

2. Wat voor plek is de Landfill?

A ☐ Een plek om dode dieren naartoe te brengen
B ☐ Een plek voor materialen die weer hergebruikt worden
C ■ Een centrale plek voor alle vuilnis van Curaçao

Iedere dag brengen burgers, bedrijven en vuilniswagens van Selikor hun vuilnis naar de Landfill. Een bulldozer gaat over de vuilnis heen en maakt dit plat. Hierna wordt de vuilnis nog kleiner gemaakt door een andere vuilniswagen.
Tot slot kiept een loader stenen gruis over de vuilnis, zodat het helemaal bedekt is.

3. Welke namen horen bij de drie vuilniswagens op de foto?

A ■ Caterpiller - Bulldozer - Kiepauto
B ☐ Loader - Machine om vuil compacter te maken - Caterpiller

4. Wat is Recycling?

A ☐ Door Recycling maak je van oude producten weer nieuwe producten
B ☐ Door Recycling maak je van oude producten kunstwerken
C ☐ Door Recycling krijg je minder vuilnis
D ■ Alle antwoorden hierboven zijn goed

5. Hoe lang duurt het voordat de Landfill bij Mailpais vol zit?

A ☐ 30 - 40 jaar
B ☐ 50 - 100 jaar
C ■ 10 - 15 jaar

6. Wanneer de vuilniswagens Malpais binnenrijden, worden ze eerst gewogen. Weet jij nog hoe zwaar onze bus was?

7. Welke producten kun je naar de milieustraat van Malpais brengen?

A ■ Aluminium blikken, plastic flessen, elektrische apparaten, koelkasten en wasmachines
B ☐ Dode dieren, gevaarlijke chemische stoffen, oude auto's, oude boten en oude medicijnen

zie ommezijde

Green Kidz
Turn your world around

Vragen over Green Force

1. Noem de 3 plekken waar Green Force een recycle center heeft?

A ☐ Mangusa Rio - Centrum Mahaai - Alves Supermarket
B ■ Centrum Piscadera - Albert Heijn - Mangusa Hypermarket
C ☐ Benzinestation Sta. Rosa - Arco Iris Supermarket - Boulevard

2. Wat voor soort materialen kan men naar deze recycle centers brengen?

A ■ Plastic - aluminium - plastic doppen
B ☐ Flessen van glas - flessen van plastic - kartonnen dozen

3. Noem de nummers op de plasticflessen die je in de Recycle Center kunt recyclen.

A ■ Plastic met de nummers 1, 2
B ☐ Plastic met de nummers 3, 4, 5
C ☐ Plastic met de nummers 6, 7, 8

4. Wie kan er op Curaçao recyclen?

A ☐ Alleen de kinderen van GreenKidz
B ☐ Alleen ouders
C ■ Iedereen

5. Waarom is het goed om te recyclen?

A ■ Dan is er minder vuilnis op ons eiland
B ☐ Dan hoeven de vuilnismannen minder hard te werken

Vragen over Yubi Kirindongo

1. Wat voor soort kunstenaar is Yubi?

A ☐ Schilder
B ■ Schilder en Beeldhouwer
C ☐ Beeldhouwer

2. Met wat voor materialen werkt Yubi het meest?

A ☐ Papier - kranten - glas
B ■ Autobumpers van chroom - plastic - ijzer - rubber
C ☐ Steen - zand - brons - cement

3. Hoe lang is Yubi al een kunstenaar?

A ■ Meer dan 40 jaar
B ☐ 5 - 10 jaar
C ☐ 10 - 30 jaar

4. Noem 3 plekken in de wereld waar Yubi's kunstwerken staan

A ■ Nederland - Duitsland - Amerika
B ☐ Curaçao - Bonaire - Aruba

5. Welk kunstwerk heeft Yubi, speciaal voor het volk van Curaçao gemaakt, toen hij 35 jaar kunstenaar was?

A ■ Het kunstwerk op de rotonde van Zegu
B ☐ Het kunstwerk *Man di libertat* (hand van vrijheid) bij Rif/ Koredor
C ☐ De kunstwerken in zijn eigen beeldentuin

GreenKidz • Ekskurshon na Malpais • Green Force • Yubi Kirindongo

Nòmber alumno:

Grupo:

Skol:

Fecha:

Pregunta tokante Malpais

1. Na ki aña landfill a wòrdu fundá?

A ■ 1985 B ☐ 1995 C ☐ 2005

2. Kiko ta e meta di landfill?

A ☐ Un lugá pa hiba bestia morto
B ☐ Un lugá pa hiba material pa resiklahe
C ■ Un lugá sentral pa por depositá tur sushi na Kòrsou

Tur dia trùknan di Selikor òf partikular ta entregá shushi na e sitio aki. Un buldozer ta pasa riba e shushi pa plècha esaki. Despues un mashin ku ta hasi e shushi kompakto ta pasa riba e shushi plècha i komprimí esaki. Despues ku un loader ta hinka greis den un dòmtrùk i e dòmtrùk aki ta basha e greis riba e shushi. E buldozer ta bolbe bini i ta plama e greis riba e shushi tapando esaki.

3. Menshoná nòmber di e 3 vehíkulonan riba e potrèt aki?

A ■ Katapila - Buldozer - Dòmtrùk
B ☐ Loder - Mashin pa hasi shushi kompakto - katapila

4. Kiko ta resiklahe?

A ☐ Resiklahe ta e proseso kaminda ta uza un material di un produkto eksistente pa traha un produkto nobo kuné.
B ☐ Resiklahe ta e proseso ku bo ta traha arte di un otro produkto.
C ☐ Resiklahe ta e proseso ku bo ta redusí shushi i resiklá esaki.
D ■ Tur kontestá ta bon.

5. Kuantu ta e temporada ku landfill ta tuma pa yena?

A ☐ 30 - 40 aña
B ☐ 50 - 100 aña
C ■ 10 - 15 aña

6. Tur trùk ku drenta na landfill Malpais ta ser pisá, bo bùs tambe a wòrdu pisá, bo ta kòrda kiko e peso di bo bus tabata?

7. Nombra 5 produkto ku bo por wòrdu hibá na kaya di medio ambiente Malpais?

A ■ Bleki di aluminio, bòter di plèstik, bòter di glas, tayer, metal, elektrónika, frishidèr/wasmashin, sushi ku bo no por resiklá.
B ☐ Bestia morto, sushi di kliko, outo bieu, remedi di hospital, kímiko.

Green Kidz
Turn your world around

Pregunta tokante Green Force

1. Menshoná e 3 sitionan ku tin sentro di resiklahe di Green Force?

A ☐ Mangusa Rio - Centrum Mahaai - Alves Supermarket
B ■ Centrum Piskadera - Albert Heijn - Mangusa Hypermarket
C ☐ Pompstation Sta Rosa - Arco Iris Supermarket - Boulevard

2. Kua tipo di material por tira den e sentro di resiklahenan aki?

A ■ Plèstik - aluminio - dòpi di plèstik
B ☐ Bòter di glas - bòter di plèstik - kaha di karton

3. Menshoná e numbernan riba e bòter di plèstik ku nos por resiklá na Kòrsou?

A ■ Plèstik number 1, 2, 4
B ☐ Plèstik number 3, 4, 5
C ☐ Plèstik number 6, 7, 8

4. Ken por resiklá na Kòrsou?

A ☐ Muchanan di GreenKidz
B ☐ Mayornan
C ■ Tur hende

5. Menshoná motibunan dikon ta bon pa resiklá?

A ■ Ménos sushi riba nos isla
B ☐ Pa aliviá e trabou di esnan ku ta kue shushi

Pregunta tokante Yubi Kirindongo

1. Kua tipo di artista Yubi ta?

A ☐ Pintor
B ■ Pintor i artista visual
C ☐ Artista visual

2. Kua material Yubi ta traha mas tantu kuné?

A ☐ Papel - korant - glas
B ■ Chrome - bùmper di outo - plèstik - heru - rùber
C ☐ Piedra - santu - bròns - semènt

3. Kuantu aña Yubi ta konosí komo artista kaba?

A ■ Mas ku 40 aña
B ☐ 5 - 10 aña
C ☐ 10 - 30 aña

4. Menshoná e lugánan na mundu kaminda Yubi ta konosí pa su arte?

A ■ Hulanda - Alemania - Merka
B ☐ Kòrsou - Boneiru - Aruba

5. Kua arte Yubi a traha ora el a hasi 35 aña komo artista pa e pueblo di Kòrsou?

A ■ E eskultura na e rotònde di zegu
B ☐ 'Man di libertat' na Rif- Koredor
C ☐ 'Museo Galeria i hardin di eskultura Yubi Kirindongo'

Green Kidz
Turn your world around

Bijlage 8.

Achtergrondinformatie over Plastic en Recycling voor de leerkracht

Index

1. Tien schokkende feiten
2. De geschiedenis van plastic
3. De productie van plastic
4. Soorten plastic
5. De voor- en nadelen van plastic

6. Plastic in de zee
7. Plastic en dieren
8. Plastic beperken
9. Plastic recyclen
10. Plastic recycle symbolen

Inleiding

Plastic is bijna niet meer uit ons leven weg te denken en wordt gebruikt in alle vormen en maten. Bijna overal zit plastic in. Van auto's tot pennen, van computers tot wekkers, spelletjes, ballen en ander speelgoed. Veel verpakkingsmaterialen zijn ook nog eens van plastic gemaakt. Vaak krijgen we, als we iets gekocht hebben, daar ook nog eens een plastic tasje omheen.

Plastic heeft veel voordelen; het is licht, sterk en buigzaam. Het wordt niet vies of rot niet weg als het langer bestaat en je krijgt geen splinters in je hand. Het nadeel van plastic, is dat het niet vergaat. Plastic afval dat we dus per ongeluk of expres op straat en in de natuur laten slingeren, blijft dus voor eeuwig bestaan. Het wordt zwerfvuil en maakt onze omgeving lelijk en vies. Het is bovendien slecht voor mensen en dieren, die er ziek van kunnen worden of er zelfs dood aan kunnen gaan.

1. Tien schokkende feiten over plastic

1. Bijna al het plastic dat ooit gemaakt is, **bestaat nog steeds** in één of andere vorm. Experts voorspellen dat plastic zo'n duizend jaar kan blijven bestaan.

2. Zelfs in de meest afgelegen regio's en op de meest afgelegen eilanden van de wereld waar geen mensen wonen, vind je nu plastic deeltjes in de natuur.

3. Plastic deeltjes trekken giftige deeltjes aan. Als vogels en vissen microplastic eten, komt het de **voedselketen binnen**. Wij staan boven aan deze keten.

4. Bij elkaar komt er jaarlijk **4.700.000.000** (=4.7 biljoen) kilogram plastic in de oceaan. Dat is meer dan 12 miljoen kilo plastic per dag.

5. Volgens de VN gaan er elk jaar **100.000 zeezoogdieren en 1 miljoen zeevogels dood door afval** op zee.

6. De afgelopen 10 jaar is er **meer plastic gemaakt** dan in de hele 20ste eeuw.

7. We maken elk jaar **250.000.000.000 kilo plastic**. Ongeveer de helft gebruiken we maar één keer en wordt meteen weggegooid.

8. Een plastic tasje heeft een gemiddelde gebruikstijd van 15 minuten, maar heeft **1000 jaar nodig om volledig af te breken**.

9. Elk jaar worden er wereldwijd **500 miljard plastic tasjes** gebruikt. Dat is 1 miljoen tasjes per jaar. Slecht 1 van de 200 wordt vervolgens gerecycled en hergebruikt.

10. De productie van plastic gebruikt jaarlijks **8% van de olie** in de wereld.

2. Geschiedenis van plastic

Belangrijke uitvindingen die te maken hebben met plastic.

1820

De geschiedenis van plastic begint rond de jaren 1820. Rond die tijd wordt polystyreen uitgevonden, beter bekend als piepschuim. Er worden daarna steeds meer soorten plastics uitgevonden. Deze plastics zijn sterk, niet giftig en kunnen door middel van synthetische pigmentatie alle kleuren krijgen (Synthetisch is kunststof en pigment is kleurstof).

1860

In 1860 word het eerste echte plastic uitgevonden dat Cellulose Nitraat genoemd wordt. Later krijgt deze stof de naam celluloid. Het heeft weinig succes tot George Eastman het materiaal in 1889 gaat gebruiken voor fotorolletjes. Het grote nadeel van celluloid is dat het eenvoudig vlam vat en ontploft.

In de tussentijd wordt in 1862 nog een ander plastic uitgevonden. Dit plastic bestaat uit een hard materiaal dat in verschillende vormen gegoten kan worden en heet parkesine, afgeleid van de uitvinder van deze plastic soort 'Alexander Parkes'.

1909

In 1909 vindt de Belgische natuurkundige Leo Baekeland het bakeliet uit. Deze plasticsoort is het eerste plastic dat door verwarming van vorm kan veranderen.

1920

In de jaren 1920 tot 1930 ontdekken scheikundigen hoe je plastic uit aardolie kan halen. Aardolie is vooral te vinden in de landen in het Midden-Oosten en in de Noordzee. De aardolie is een mengsel van honderden stoffen. Er is echter maar een heel klein deel van de aardolie nodig voor plastic.

3. Productie van plastic

Plastic wordt gemaakt uit aardolie. Aardolie bestaat uit een heleboel verschillende stoffen. Eén van die stoften heeft Nafta. Van deze stof wordt uiteindelijk plastic gemaakt. Voordat er plastic uit aardolie gemaakt kan worden, moeten de verschillende stoffen waaruit de aardolie bestaat eerst van elkaar worden gescheiden. Dit scheiden gebeurt in een olieraffinaderij, waar men de Nafta van de andere aardolie bestanddelen scheidt.

Daarna moet de Nafta worden gekraakt. De Nafta wordt daarbij tot 900 graden Celsius verwarmd, waarna het in kleine stukjes breekt. Dit kraken gebeurt in een grote fabriek, die een kraker heet en kost veel energie. Vervolgens gaan alle stoffen, die uit de Nafta gekraakt zijn, naar chemische fabrieken waar er uit deze stoffen onder andere plastic wordt gemaakt. Om plastic te maken zijn twee dingen nodig: druk en warmte. Er zijn heel veel soorten plastics. Eén van die soorten is polyetheen. Dit is het meest gebruikte plastic.

Bijlage 8.

4. Soorten Plastic en hun toepassingen

Hieronder staan de belangrijkste soorten plastic en hun toepassingen (waar het voor wordt gebruikt).

1. Polyetheen (PE)
Plastic zakken, plastic tassen, knijp-flessen van shampoo en afwas-middel, plastic laagje in melkpak.

2. Polipropeen (PP)
Margarinekuipjes, pakken, kratten.

3. Polystyreen (PS)
Automaatbekers, wegwerpservies, piepschuim.

4. Polyvinylchloride (PVC)
Kantoorartikelen, tuinslang, regenpijp, elektriciteitsbuizen, regenkleding.

5. Polyetheentereftalaat (PET)
Wegwerpflessen voor frisdrank, olie en azijn.

6. Policarbonaat (PC)
Duurzame plastic bekers en flessen die je bewaart.

5. Schadelijke effecten van plastic

Plastic is niet goed voor het milieu. Het wordt in de natuur niet afgebroken en blijft dus voor eeuwig liggen. Sommige soorten plastic zijn schadelijker voor het milieu dan andere soorten. We zetten er een paar op een rij.

Minst schadelijk: Polyetheen (PE), Polipropeen (PP) en Polyetheentereftalaat (PET)

Polyetheen, Polipropeen en Polyetheentereftalaat zijn de **minder schadelijke plastics**. Hun productie veroorzaakt weinig vervuiling en bij verbranding ontstaan nauwelijks schadelijke stoffen. Wel komt er kooldioxide vrij, het belangrijkste broeikasgas. Voor het maken van polyetheen en polipropeen is relatief de minste energie nodig. De productie van polyetheentereftalaat vergt meer energie. PET-flessen kunnen echter goed worden omgesmolten of opnieuw worden gevuld. Sommige merken frisdrank zijn al verkrijgbaar in hervulbare PET-flessen, zoals Ice Tea.

Schadelijk: Polystyreen (PS):

Polystyreen (wegwerp plastic) is een **schadelijkere plasticsoort**. Bij de productie komen de gevaarlijke stoffen benzeen en styreen vrij. Benzeen kan kanker veroorzaken en styreen is irriterend voor neus, ogen en slijmvliezen. De productie van polystyreen kost vrij veel energie en vervuilt veel water. Ook zorgt het voor veel afval omdat het maar één keer gebruikt wordt.

Zeer schadelijk: Polyvinylchloride (PVC)

Polyvinylchloride is een **zeer milieuonvriendelijk plastic**. Door acties van milieu- en consumenten organisaties komen PVC-verpakkingen in de supermarkten bijna niet meer voor. Bij de productie van PVC komt het kankerverwekkende vinylchloride vrij.

Daarnaast is er voor het maken van PVC chloor nodig. Deze giftige en levensgevaarlijke stof wordt met treinen door het land vervoerd, wat veel risico's met zich meebrengt. Bij verbranding van PVC ontstaan bovendien vele schadelijke stoffen. In doe-het-zelf winkels vind je helaas nog veel PVC-verpakkingen. PVC wordt ook nog in allerlei producten gebruikt zoals kozijnen en waterleidingbuizen.

6. De voor- en nadelen van plastic

	Voordelen	Nadelen
1	Goedkoop in vergelijking met andere materialen.	Veroorzaakt veel afval.
2	Buigzaam en sterk.	Komt terecht op steeds grotere afvalbergen.
4	Rot niet weg en gaat niet vies ruiken.	Komt als zwerfvuil terecht in de natuur en in de zee en richt veel schade aan, vooral bij dieren.
5	Makkelijk schoon te maken.	Moeilijk te recyclen.
6	Bij het oppakken krijg je geen splinters in je hand.	Bij verbranding kunnen veel schadelijke stoffen vrijkomen zoals koolstofdioxide, benzeen, styreen en vinylchloride.
7	Geen last van de zon.	Kan heel veel energie kosten om te maken.
8	Verliest zijn kleur niet.	Kan water met giftige stoffen vervuilen.
9	Licht, eenvoudig op te tillen.	Verteert niet en wordt dus niet afgebroken door de natuur, maar blijft altijd bestaan.

7. Plastic in de zee

Helaas komt een groot deel van ons plastic afval onbedoeld in onze zeeën en oceanen terecht, waar het veel schade aanricht. Door de voortdurende zeestromen in de oceanen wordt het plastic afval meegevoerd naar gigantische draaikolken, waar het langzaam naar binnen wordt gezogen. Omdat het plastic eeuwen meegaat, blijft dit dus ook jaren binnen zo'n draaikolk aanwezig. Deze draaikolken worden gyres genoemd, enorme drijvende vuilnisbelten.

De hoeveelheid plastic afval in de oceanen is de laatste tientallen jaren zo sterk gegroeid dat er nu zelfs vijf van deze gyres (drijvende vuilnisbelten) zijn gevormd. De grootste gyre, die in het gebied in het noorden van de Stille Oceaan drijft, is zelfs twee keer zo groot als de Verenigde Staten. We hebben deze drijvende vuilnisbelten in de afgelopen 50 jaar gecreëerd, waarbij we in de laatste tien jaar meer plastic hebben geproduceerd dan in de hele eeuw daarvoor.

Op dit moment wordt er geschat dat er zo'n 100 miljard kilo plastic afval in onze zeeën en oceanen drijft. Per jaar komt er wereldwijd zo'n 4,7 miljoen ton plastic afval bij, dat is gemiddeld 12.000 ton per dag! In zo goed als alle gebieden ter wereld kom je nu plastic tegen, ook op de noord- en zuidpolen of op onbewoonde eilanden. Dit plastic zwerft niet alleen rond in verre oorden, ook de Noordzee zit vol met kleine plastic deeltjes, wat daar ook voor enorme problemen zorgt.

Als plastic eenmaal in het water terecht komt en blootgesteld wordt aan de elementen zoals regen, wind en zon, breekt het plastic in kleine stukjes af. Hierdoor is het verwijderen van plastic afval uit de zee extreem moeilijk.

Bijlage 8.

8. Plastic en dieren

Door het plastic raken veel zeezoogdieren, schildpadden en vogels verstrikt in het afval en sterven hierbij een langzame en pijnlijke dood. Niet alleen de grote stukken plastic zorgen voor problemen. Door verwering, golfslag en zonlicht valt het plastic uiteen in kleine stukjes. Hierbij komen giftige stoffen vrij die in het zeemilieu terecht komen.

Daarnaast worden de stukjes plastic, van groot tot minuscuul klein, door vissen, vogels en zelfs plankton aangezien voor voedsel. Voor veel van deze dieren is dit plastic dodelijk. Ze kunnen het plastic niet verteren, en de kans is erg groot dat het plastic in hun maag ophoopt en hiermee hun ingewanden blokkeert.

Doordat hun maag vol zit, hebben de dieren geen hongergevoel meer en sterven na een langzame uitputtingsslag. Ook worden veel van deze dieren voordat ze uit zichzelf sterven door de mens gevangen en opgegeten. Het plastic en de giftige stoffen komen zo ook in ons lichaam terecht.

De UNEP, de milieuafdeling van de Verenigde Naties, schat dat zee-afval jaarlijks 100.000 zeezoogdieren en minstens één miljoen zeevogels het leven kost. Van de vogels die dood aanspoelen, **heeft 95% gemiddeld 30 stukjes plastic in zijn maag**. Ter vergelijking met onze maaginhoud zou dit neerkomen op een hele broodtrommel gevuld met plastic.

9. Plastic beperken

Je kunt zelf veel dingen doen om minder plastic te veroorzaken

- **Bring your own**. Neem je eigen thermosbekers, broodtrommels en plastic-vrije tassen mee
- **Eénmalig is schandalig**. Gebruik zo min mogelijk wegwerpplastics.
- **De kunst van het weglaten**. Koop groente en fruit en andere producten los en niet voorverpakt en koop bewust producten met zo min mogelijk onnodige verpakking eromheen.
- **Laat afval daar waar het hoort**. Gooi niets op straat of in het water.
- **Stap niet over zwerfafval heen**. Raap het op en gooi het weg.
- **Voorkom en hergebruik**. Probeer zo min mogelijk plastic te gebruiken, hergebruik plastic waar je kan en als dat niet kan, recycle het dan.

10. Plastic recyclen

Plastic breekt niet af en blijft dus eeuwig bestaan. Gelukkig kun je plastic wel recyclen. Door recyclen kun je van plastic afval weer nieuw dingen maken. Het plastic verpakkingsafval wordt gesorteerd, gereinigd en vermalen tot granulaat (korrels). Het granulaat vormt de grondstof waarvan weer nieuwe plastic verpakkingen, maar ook fleecetruien, behuizing van gsm's en laptops, muis en toetsenbord, autodashboards, speelgoed, tennisballen en andere dingen gemaakt kunnen worden.

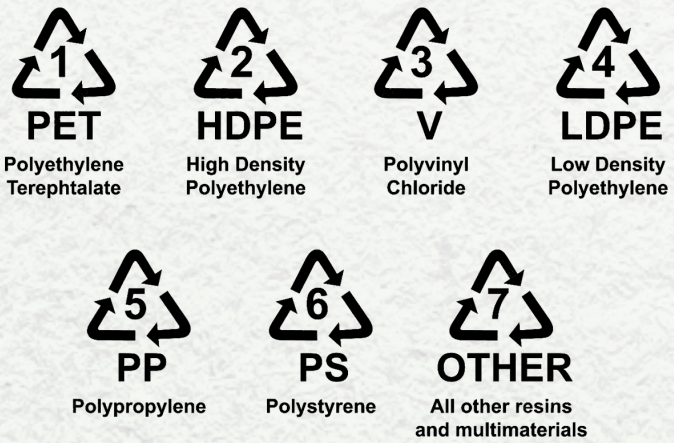

Achtergrondliteratuur voor leerlingen

Voor GreenKidz gastdocenten en vaste leerkrachten die zich, samen met hun klas, verder willen verdiepen in de thema's afval, zwerfvuil, plastic en recyclen zetten wij een aantal eigentijdse, informatieve en kleurrijke, boeken op een rij.

Deze boeken zijn eenvoudig te bestellen via **www.bol.bom** of aan te vragen bij lokale boekhandels zoals Mensings Caminada en Bruna.

Titel:	Natuur en Milieu
Serie:	Help de natuur en het milieu, Prikbord Plus+
Auteur:	Rebecca Rissman
Uitgeverij:	Corona Ars Scribendi Uitgeverij, Etten-Leur Nederland (www.arsscribendi.com)
Datum van uitgifte:	2009
ISBN nummer:	ISBN/EAN 978-90-5566-840-3

Titel:	Afval opruimen
Serie:	Help de natuur en het milieu, Prikbord
Auteur:	Charlotte Guillain
Uitgeverij:	Corona Ars Scribendi Uitgeverij Etten-Leur Nederland (www.arsscribendi.com)
Datum van uitgifte:	2008
ISBN nummer:	ISBN 978-90-5566-443-6

Titel:	Hergebruik en Recycling
Serie:	Help de natuur en het milieu, Prikbord
Auteur:	Charlotte Guillain
Uitgeverij:	Corona Ars Scribendi Uitgeverij Etten-Leur Nederland (www.arsscribendi.com)
Datum van uitgifte:	2008
ISBN nummer:	ISBN 978-90-5566-442-9

Titel:	Iets ouds, iets nieuws Recycling
Serie:	De jonge onderzoeker
Auteur:	Anita Ganeri
Uitgeverij:	Corona Ars Scribendi Uitgeverij Etten-Leur Nederland (www.arsscribendi.com)
Datum van uitgifte:	2010
ISBN nummer:	ISBN 978-90-5566-364-4

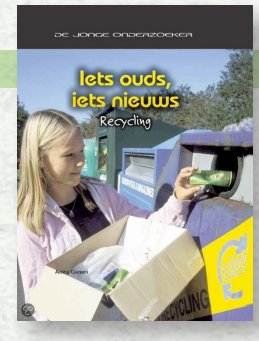

Bijlage 10.

Samenvatting GreenKidz Project

Inleiding

Wereldwijd en zeker onder jongeren groeit de belangstelling voor het brede thema 'Groen' dat allerlei elementen van milieubewustzijn, gezond leven en duurzaamheid omvat. GreenKidz haakt hier met haar driejarig project op in. Wij stimuleren lokale schoolkinderen in de leeftijd van 9 tot en met 12 jaar om zorgzaam en verantwoordelijk met hun leef- en schoolomgeving om te gaan en zelf actief bij te dragen aan een groener, schoner en gezonder Curaçao.

Doelen

Om onze doelen te bereiken, ontwikkelen wij jaarlijks moderne 'groene' lespakketten, die door GreenKidz gastdocenten worden uitgevoerd. Deze worden ondersteund door een tweetalige website (Pap/Ned), een GreenKidz Magazine en een GreenKidz Award dat op het jaarlijkse GreenKidz feest wordt uitgereikt. Met ons project streven wij ernaar om scholen niet te overbelasten maar juist te ondersteunen, waarbij alle GreenKidz producten blijvend en gratis aan de doelgroep worden verstrekt.

Doelgroep

GreenKidz richt zich op alle 50 FO scholen van Curaçao en circa 8.000 leerlingen in groep 5 tot en met 8 van het FO onderwijs. Wij werken hierbij nauw samen met alle schoolbesturen en met lokale groene experts. In jaar 1 worden 5 pilot scholen geselecteerd. In jaar twee worden 10-20 scholen bediend en in jaar 3 worden alle 25-50 FO scholen van Curaçao van GreenKidz lessen en gastdocenten voorzien. Alle digitale les- en leesmaterialen worden bovendien vanaf jaar 1 gratis en direct online gezet.

Stichting

Het GreenKidz project is geïnitieerd door Maya Mathias, een ervaren opleider en schrijver en door Ivonne Zegveld, een ervaren graphic designer met een kunstacademie achtergrond. Beiden hebben veel affiniteit met kinderen, werken al 10 jaar samen en hebben (vak)bladen, boekjes, brochures, tentoonstellingen en opleidingsproducten ontwikkeld met elkaar. Alle GreenKidz activiteiten zijn bovendien ondergebracht in de 'Keep Learning Foundation', een ideële stichting zonder winstoogmerk.

Team

Het GreenKidz project wordt uitgevoerd door een team van lokale professionals waaronder leerkrachten, vertalers, milieudeskundigen, websitebouwers, multimediaspecialisten, marketing en sponsoring professionals, organisatorische ondersteuners en financiële experts. Voor het financieren van de educatieve activiteiten worden lokale fondsen benaderd en voor het financieren van het GreenKidz Magazine en de website worden sponsoren uit het bedrijfsleven gezocht.

Ambitie

GreenKidz heeft de ambitie om in 3 jaar tijd uit te groeien tot een structureel project dat zichzelf met fondsen, bedrijfssponsoring en ook deels via crowd funding en advertentie-inkomsten bedruipt. Bij succes wordt het GreenKidz concept uitgebreid naar andere doelgroepen (VSBO en HAVO/VWO onderwijs op Curaçao) en andere eilanden in de Dutch Caribbean. Hierdoor kunnen op termijn belangrijke schaalvoordelen worden behaald en ontstaat er een waardevol groen platform voor kinderen en scholen in de Dutch Caribbean en een levendige kennis- en ideeën-uitwisseling.

Profielen GreenKidz Team

Maya Mathias (1967) komt oorspronkelijk uit India, werd in Londen geboren en groeide op in Nederland. Zij studeerde bedrijfseconomie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam en is de eigenaar en directeur van bureau Smart Works, gevestigd in Curaçao. Vanuit haar bedrijf houdt Maya Mathias zich al tien jaar intensief bezig met professioneel schrijf- en opleidingswerk in het Engels en Nederlands. Dit doet zij voor een brede klantenkring in de commerciële, overheids- en non profit sector op alle eilanden van de Dutch Caribbean.

Maya werkt als docent, trainer, facilitator, public speaker en ontwikkelaar van educatief materiaal en verzorgt jaarlijks een groot aantal in-company trainingen voor managers en professionals. Daarnaast is zij werkzaam als copy writer, website schrijver, journalist en vertaler. Naast eigen ondernemer is Maya een actieve vrijwilliger voor verschillende lokale organisaties zoals Rotary Club Willemstad, Fundashon Pro Bista, Federatie Antilliaanse Jeugdzorg, CuraDoet, IOC IOBA, Curaçao Clean Up en Vrouwen Netwerk Curaçao.

Maya werkt graag met kinderen en jongeren en heeft daartoe, samen met Ivonne Zegveld, de 'Keep Learning Foundation' opgericht. De afgelopen jaren verzorgde zij trainingen en workshops voor scholen, leerkrachten en leerlingen, onder andere via het VPCO, de Rotary, het UoC en het Kenniscentrum Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven Curaçao. Als lid van het Bedrijven Platform Milieu is Maya vanuit haar bedrijf actief bezig met het thema 'groen'. Als voormalig hoofdredacteur van Coaching Magazine, een lokaal vakblad voor managers en professionals op Curaçao, maakte zij bovendien de speciale 'Groene Coaching editie' over bedrijfsvoering, milieubewustzijn en duurzaamheid.

Ivonne Zegveld (1971) groeide op in Limburg. Na haar middelbare school volgde zij de opleiding Interieur Architectuur aan de Kunstacademie van Maastricht. Na 2 jaar maakte zij een bewuste switch naar de richting Visuele Communicatie, waarin zij leerde hoe beeld en tekst elkaar op een creatieve en conceptuele wijze kunnen versterken. Na haar studie, emigreerde Ivonne in 1996 naar Curaçao. Op Curaçao was zij als vormgeefster werkzaam bij het reclamebureau BKCC tot zij in 2007 haar eigen bedrijf I-Design oprichtte.

Vanuit I-Design, werkt Ivonne als creatieve duizendpoot en all round grafisch ontwerper voor een brede, lokale en inter-insulaire klantenkring in de profit-, non profit-en overheidssector en binnen haar veelzijdige portfolio komen passie en creativiteit zichtbaar samen. Ivonne's brede waaier van design producten varieert van logo tot Corporate Identity, waarbij de bedrijfsidentiteit zowel online als offline, gecommuniceerd wordt in onder andere brochures, folders, nieuwsbrieven, boeken, websites, jaarverslagen, signage en (social) media campagnes.

De afgelopen jaren gaf Ivonne veel educatieve publicaties vorm, zoals 'De Leerplichtkrant' en 'Chill Magazine' van het Ministerie van Onderwijs en het 'What's New' Magazine over nieuwe onderwijs ontwikkelingen van Rijksdienst Caribisch Nederland. Ivonne is zeer begaan met het milieu en de natuur van Curaçao en brengt deze betrokkenheid graag over op de lokale jeugd. Binnen GreenKidz is zij verantwoordelijk voor alle visuele uitingen en beeldmateriaal. Met aantrekkelijk, educatief materiaal wil zij kinderen stimuleren om bewust en zorgzaam met hun leefomgeving om te gaan.

Bijlage 11.

Profielen GreenKidz Team

Mieke Hukshorn (1971) komt oorspronkelijk uit Nederland. Na een loopbaan in het Nederlandse onderwijs, werkte zij een aantal jaren als schooldirecteur / NTC docente in Bolivia tot zij in 2010 met haar gezin emigreerde naar Curaçao. Mieke behaalde haar propedeuse Economische Wetenschappen aan de Erasmus Universiteit en studeerde af aan de Thomas More PABO in Rotterdam. Tijdens haar onderwijsloopbaan, volgde zij een groot aantal verdiepende opleidingen op het vlak van schoolmanagement en leiderschap, leer- en opvoedingsmoeilijkheden, innovatie en digitaal onderwijs.

Momenteel is Mieke werkzaam als FO docent van groep 7/8 op Pipita Basisschool in Curaçao. Daarnaast is zij duikinstructrice in haar eigen watersportbedrijf. Naast lesgeven aan kinderen, coacht zij leerkrachten om nieuwe lesmethodes te implementeren en les te geven op een meer ontwikkelingsgerichte manier. Als voorstander van meer digitaal onderwijs en trekker van ICT projecten op haar school, volgde zij de afgelopen jaren verschillende trainingen over de nieuwste (digitale) ontwikkelingen op educatief gebied.

Mieke werkt graag met kinderen van allerlei achtergronden en niveaus. Als voormalig FO docente op de Albert Schweitzer FO School coördineerde zij, samen met Christy Prins, de jaarlijkse milieuweek om kinderen bewuster te maken van het milieu. In haar vrije tijd is Mieke zeer actief in coral reef education programma's op Curaçao. Vanuit dat kader, geeft zij lokale probleemjongeren via Stichting Accretio duikcursussen om te laten zien hoe mooi de onderwaterwereld van hun eiland is.

Christy Prins (1972) is geboren en getogen op Curaçao. Na het VWO aan het Peter Stuyvesant College op Curaçao vertrok zij naar Canada, Amerika en Thailand, waar zij verschillende kunstzinnige opleidingen en cursussen volgde in onder andere Goudsmeden, Sieraden ontwerpen en Edelsteenkunde. Christy werkte in Nederland en op Curaçao bij verschillende juwelierszaken. Op Curaçao was zij bovendien ook voor verschillende scholen en organisaties actief als invalkracht en ontwikkelaar van educatief materiaal.

Christy zette als deel van een docententeam, samen met het Curaçao SeaAquarium, verschillende lesprogramma's op voor lokale scholen en organiseerde jarenlang een scala aan naschoolse opvangactiviteiten over kunst en natuur. Als tekenlerares verzorgt zij tekenlessen voor creatieve kinderen en onlangs volgde zij met succes de opleiding tot kindercoach. Als coach helpt zij kinderen om hun talenten aan te boren en beter te functioneren in hun leven en op school.

Christy is zeer begaan met het milieu en ontplooit veel activiteiten om lokale kinderen te betrekken bij natuur- en milieuvraagstukken op Curaçao. Samen met FO docente Mieke Hukshorn gaf zij vorm aan de succesvolle milieuweek op de Albert Schweitzer FO school en in de zomermaanden organiseerde zij het Finca del Sol Plantenpret zomerkamp. Vanuit haar huis leidde Christy jarenlang een wekelijkse 'Eco Club for Kidz, waarvoor zij zelf veel lesmateriaal ontwikkelde. Voor GreenKidz zet zij zich ook graag in als ontwikkelaar van groen educatief materiaal en als gastdocent.

Profielen GreenKidz Team

Hellen Noort-Consession (1971) komt oorspronkelijk uit Colombia maar groeide op in Curaçao waar zij het Radulphus College doorliep. Haar meertaligheid dankt zij aan haar Curaçaose vader (Papiaments), Colombiaanse moeder (Spaans) en het toentertijd Nederlandstalige onderwijssysteem op Curaçao. Na haar Middelbare school behaalde Hellen haar Marketing Bachelor aan de HEAO in Rotterdam en studeerde zij als uitwisselingsstudent aan het Loyola College in Baltimore, USA. Op Curaçao behaalde zij bovendien haar pedagogische getuigschrift aan de Universiteit van Curaçao.

Eenmaal afgestudeerd, werkte Hellen eerst als account-, marketing- en brandmanager voor (inter)nationale bedrijven op Curaçao, waarna zij in 2010 koos voor het eigen ondernemerschap. Vanuit haar eigen bedrijf 'Noort Advies', combineert zij tegenwoordig haar analytische vermogen, marketing- , en (inter)culturele kennis met het doceren van Papiaments op alle niveaus en het vertalen van commerciële teksten naar het Papiaments vanuit het Nederlands, Engels en Spaans.

Hellen zet zich als milieubewuste professional graag in voor haar (ei)land en wordt blij van minder vuil op straat, een schonere zee en onderwaterwereld, minder zieke dieren en een gezondere leefomgeving voor toekomstige generaties op Curaçao. Het meerjarige GreenKidz project, waarvoor Hellen educatieve lesmaterialen en presentaties vertaalt, spreekt haar aan omdat dit project jonge kinderen op een leuke, speelse manier bewust met hun leefomgeving en met afval om leert gaan.

Sponsoren masha danki voor jullie financiële steun.

CURAÇAO CLEAN UP

Guardian Group
Fatum

KOOYMAN

MCB
MADURO & CURIEL'S BANK N.V.

SELIKOR
ISO 9001 • ISO 14001
Huntu nos a logr'é

SGG
CORPORATE & FUND ADMINISTRATION SERVICES

Business in Control

Sponsored by KPMG

Indig Blue consult

De totstandkoming van dit tweetalige Lesplan Plastic en Recyclen en al het bijbehorende lesmateriaal is mogelijk gemaakt door de financiële steun van een groot aantal fondsen en bedijven.

CrimeFonds

Prins Bernhard Cultuurfonds
CARIBISCH GEBIED

TUI CARE FOUNDATION

Vertegenwoordiging van Nederland
in Aruba, Curaçao en St. Maarten
Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

Blij met Brouwer

Balance

Intertrust

Eco Vision
Environmental consultancy and management

THE TRIANGLE

Curinde • Curaçaose Wegenbouw Maatschappij • Korpodeko

Sponsoren masha danki voor jullie steun in kennis, kortingen en natura.

I·Design

SMART WORKS

EBSS
Executive
Business Support Services

ABAQUE
FINANCIAL SOLUTIONS

BPM
Bedrijvenplatform Milieu

papia mentu op maat
door noort advies

Uniek Curaçao

De totstandkoming van dit tweetalige Lesplan Plastic en Recyclen en al het bijbehorende lesmateriaal is ook mogelijk gemaakt door steun in kennis, kortingen en natura van een groot aantal bedrijven en individuen.

VanEps Kunneman VanDoorne
Lawyers in Business | Aruba | Bonaire | Curaçao | St. Maarten | Amsterdam

Dolphin Academy
Curaçao

Karibe
OFFICE
SOLUTIONS

Green Force Curaçao

KÒRSOU
LIMPI
BUNITA

Dit lesmateriaal is door GreenKidz® ontwikkeld en wordt gratis aan alle FO scholen en de gemeenschap van Curaçao beschikbaar gesteld